

Utlåtande Rotel IV+VIII (Dnr KS 2019/1507)

Stockholms stads strategi 2020 - 2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet

Framställan från socialnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. ”Stockholms stads strategi 2020-2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet” godkänns enligt bilaga 3 till utlåtandet.
2. Arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden respektive stadsdelsnämnderna ska ta fram handlingsplaner för att genomföra strategin.

Föredragande borgarråden Isabel Smedberg Palmqvist och Jan Jönsson anför följande.

Ärendet

Att Stockholm är och upplevs som en trygg, säker stad och välskött stad är en prioriterad fråga för hela staden och ett ansvar som sträcker sig över samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Stadens verksamheter ska bedriva ett målmedvetet trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete som utgår från aktuell data, lägesbilder, orsaksanalyser och väl övervägda åtgärder. En extern samverkan med andra aktörer som t.ex. polisen, Region Stockholm, näringsliv och civilsamhället är av största vikt.

Strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet beskriver hur stadens berörda verksamheter tillsammans med andra myndigheter och civilsamhället ska arbeta förebyggande för att barn,

unga och unga vuxna inte ska dras in i kriminalitet. Strategin utgår från fyra övergripande utgångspunkter som innefattar särskilt utpekade områden inom vilka vissa aktiviteter, arbetssätt och åtgärder ska genomföras på lokal nivå. Strategin ligger i linje med kommunfullmäktiges prioritering att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande genom att intensifiera arbetet med att förhindra att unga dras in i kriminalitet.

Beredning

Ärendet har initierats av socialnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Akademikerförbundet SSR Stockholms stad, Barnrättsbyrån, BRIS - Barnens rätt i samhället, Brottsofferjouren Sverige, Friskolornas riksförbund, Fryshuset, Kriminalvården, Polisregion Stockholm, Process Kedjan, Region Stockholm, Rädda Barnen, Saco, Skolverket, Statens institutionsstyrelse, Stockholms idrottsförbund, Stockholms stads barnombudsman, Stockholms universitet och Vision Stockholms stad. Stockholms Stadshus AB har i sin tur vidareremitterat ärendet till AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder.

Kulturnämnden har inkommit med ett kontorsyttrande. Stockholms stads barnombudsman hänvisar till stadsledningskontorets remissyttrande.

Akademikerförbundet SSR Stockholms stad, Barnrättsbyrån, BRIS - Barnens rätt i samhället, Brottsofferjouren Sverige, Friskolornas riksförbund, Process Kedjan, Rädda Barnen, Saco och Stockholms idrottsförbund har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att strategin ligger i linje med kommunfullmäktiges prioritering att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande genom att intensifiera arbetet med att förhindra att unga dras in i kriminalitet.

Arbetsmarknadsnämnden vill påpeka att det vore positivt om det tydliggörs vilken åldersgrupp som strategin omfattar när det gäller unga vuxna.

Idrottsnämnden ser positivt på strategin, men ser en risk med att lägga för stor del av fritidsgårdarnas uppdrag inom det riskpreventativa området.

Kulturförvaltningen instämmer med strategins bild av att ett starkt civilsamhälle är en viktig förutsättning för ett fungerande samhälle.

Utbildningsnämnden anser att förslaget ger en god sammanfattning och innehåller relevanta ambitioner och aktiviteter för hur berörda verksamheter tillsammans ska arbeta för att minska risken att barn och unga dras in i kriminalitet.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till föreslagen strategi, men önskar ett mer framträdande funktionshinderperspektiv i strategin.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd vill framhålla att oavsett vilka i samhället som det preventiva och brottsförebyggande arbetet riktas till så bör det så långt möjligt utgå från vetenskap och beprövad erfarenhet.

Färsta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till en uttalad, stadsövergripande strategi som säkrar likställigheten mellan stadsdelarna.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd bedömer att strategin kommer att utgöra ett konkret stöd för samsyn om och inriktning av förvaltningens arbete.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att strategin bör förtydligas kring samverkan och samhandling kring målgrupper såsom barn till föräldrar som har missbruk och psykisk ohälsa och barn med psykisk funktionsnedsättning.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ställer sig i helhet positiv till det förslag på strategi som arbetats fram för att minska risken att barn och unga riskerar att hamna i kriminalitet.

Norrmalms stadsdelsnämnd vill lyfta fram svårigheter med att flera av de forum och rutiner som staden vill skapa med polisen kräver deras deltagande, vilket staden inte kan råda över.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd anser att kopplingen till andra relevanta styrdokument kan tydliggöras.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ställer sig positiv till den förslagna strategin som bidrar till ökad samsyn och likställighet inom staden.

Skärholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till strategin.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd är positiv till att strategin betonar vikten av gemensamt förhållningssätt och gemensamma insatser i arbetet.

Södermalms stadsdelsnämnd saknar skrivningar kring samhandling med hälso- och sjukvården.

Älvsjö stadsdelsnämnd framhåller att en bred kompetens hos medarbetare inom olika verksamhetsområden är avgörande för det fortsatta arbetet.

Östermalms stadsdelsnämnd ser ett behov av ett stadsövergripande utvecklingsarbete där staden tar fram en årlig sammanställning av goda exempel från stadsdelsförvaltningarnas handlingsplaner och dess resultat.

Stockholms Stadshus AB ser positivt på den stadsövergripande strategin.

Fryshuset anser att strategin är ambitiös och ett steg i rätt riktning, men saknar tydlighet.

Kriminalvården anser att strategin är ambitiös, välskriven och tydlig samt att den bör kunna utgöra en god grund för vidare arbete på lokal nivå med handlingsplaner, aktiviteter och konkret samverkan mellan olika samhällsaktörer.

Polisregion Stockholm konstaterar att strategin kommer att ställa höga krav på god samverkan och tydliga prioriteringar.

Region Stockholm ser positivt på att strategin lyfter fram behovet av handling genom begreppet systematisk samhandling.

Skolverket delar helt kommunens uppfattning om vikten av att identifiera barn och ungdomar med ogynnsam utveckling eller i riskzon i ett tidigt skede.

Statens institutionsstyrelse har ingen erinran mot den föreslagna strategin.

Stockholms universitet anser att strategin i väsentliga delar är förankrad i aktuell forskning inom området.

Vision Stockholms stad anser att staden måste arbeta med mer övergripande, gemensamma arbetsätt och metoder på förvaltningarna.

Våra synpunkter

En av samhällets främsta uppgifter är att ge varje barn och ungdom en trygg uppväxt fri från brott. Brottslighet medför många negativa konsekvenser, såväl för offer som för förövare och för samhället i stort.

Den kränkning det innebär att bli utsatt för ett brott är ofta en traumatisk upplevelse och kan dessutom få negativa konsekvenser på längre sikt. Det gäller inte minst för den som blir utsatt för brott på platser där man alltid ska kunna känna sig trygg, som i hemmet eller i skolan. Och de alltför många barn och unga som begår brott, och som dras in i en kriminell livsstil, får kraftigt sämre utsikter för sina framtida liv. Därför är det av högsta vikt att samhället verkar för att ge våra barn och unga en framtid fri från brott.

Vi är stolta över att vi nu antar Stockholms stads första strategi för att motverka att barn, ungdomar och unga vuxna dras in i kriminalitet. Strategin har ett brett anslag från den tidiga barndomen till den unga vuxendomen. Den utgår från systematisk samhandling, vikten av förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer, vikten av att arbeta våldspreventivt utifrån ett jämställdhetsperspektiv och samverkan med civilsamhället.

Inte minst understryker staden genom denna strategi behovet av tidiga insatser när eller helst innan problem riskerar att uppstå. Det kan handla om hembesöksprogram för förstagångsföräldrar, tidig samhandling mellan skola

och socialtjänst för att stabilisera skolgången för barn i riskzon, men även om allvarssamtal som tidigt tydliggör konsekvenserna av brott för unga lagöverträdare, och att använda möjligheterna i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga att utan samtycke besluta om behandling i öppna former, för att undvika att behöva vidta mer ingripande åtgärder senare. De reviderade riktlinjer för socialtjänstens handläggning av barn- och ungdomsärenden som nu är ute på remiss utgår från strategins prioritering och kommer att bidra till att förverkliga avsikterna bakom strategin i praktiken.

Det kommer att behövas medverkan från många av stadens nämnder och verksamheter för att kunna förverkliga strategins intentioner, inte minst ett fortsatt nära och fördjupat samarbete mellan skolan och socialtjänsten. Det kommer också att krävas att de resurser som står till samhällets förfogande används på rätt sätt. Därför ägnas mycket utrymme i strategin åt att lyfta fram relevanta metoder och arbetssätt som kan inspirera och ligga till grund för det fortsatta arbetet. Det är givetvis väldigt viktigt att dessa är baserade på evidens eller beprövad erfarenhet.

Strategin har remitterats ut brett till många olika remissinstanser inom och utom staden. Med anledning av deras synpunkter har strategin kompletterats och förtydligats på några punkter, bland annat när det gäller relevanta styrdokument samt intern och extern samverkan. Inte minst samhandling med barn- och ungdomspsykiatri och regionens övriga verksamheter är viktigt för att förhindra en negativ utveckling.

Vi vill beröra några ytterligare synpunkter som framkommit i remissbehandlingen.

Strategin samspelar med andra styrdokument som på olika sätt berör barns och ungas uppväxtvillkor. Det är viktigt att arbetet med strategin hänger ihop med dessa styrdokument.

Ett exempel är stadens program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken. Alkohol, narkotika och dopning är drivkrafter bakom våld, dels för att konsumtionen av dessa preparat kan öka våldsbägenheten, men inte minst för att den olagliga handeln med dem göder kriminella nätverk som ofta lockar ungdomar in på brottets bana. Det drogförebyggande arbete som staden bedriver står i nära förbindelse med stadens våldsförebyggande arbete och även med strategin.

Flera remissinstanser har påpekat vikten av att värna befintliga forum för samhandling och dialog mellan socialtjänsten och polisen. Det är ett helt korrekt påpekande. Syftet med strategin är inte att ersätta befintliga fungerande forum för samverkan, snarast tvärtom. Vi har sett det som naturligt att den

struktur för samhandling som överenskommelsen mellan stad och polis bygger på också ska kunna användas för att genomföra strategin.

Arbetet med strategin måste också samordnas med de lokala överenskommelserna som staden har med polisen. Staden rör inte över polisens medverkan i samverkansforum, men detta är ett prioriterat område i stadens överenskommelse med polisen och det är viktigt att stadsdelarna kontinuerligt efterfrågar polisens medverkan. Stadens och polisregionens respektive ledningar är måna om, och ense om betydelsen av, en välfungerande lokal samverkan.

Mycket bra arbete görs redan i staden och i samarbete med våra partners. Strategin är ett verktyg för att kraftsamla och vässa det arbetet.

Det förutsätter att alla berörda nämnder och verksamheter är engagerade och att förvaltnings- och verksamhetschefer prioriterar samhandling med andra aktörer och bygger en organisationskultur där vi förstår varandra över ansvars- och professionsgränser, lär oss av varandra och ser varandra som styrkor och möjligheter, såväl inom som utom staden. Där problem, olösta frågor och missförstånd hanteras med dialog, öppenhet och gemensamt lärande. Att vi ser till att det blir lätt och naturligt att arbeta tillsammans. Det ansvaret måste vi som stad ta för våra barn och unga. Det handlar om uppdraget i det allmännas tjänst.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Stockholms stads strategi 2020-2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet – spårade ändringar från remissrunda
3. Stockholms stads strategi 2020-2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet – slutlig version

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård och Kadir Kasirga (båda S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Vi ställer oss positiva till majoritetens vilja att prata mer förbyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan. Det är däremot av stor vikt att staden tar till sig att ett jämlikt samhälle lägger grunden för ett tryggt samhälle. Vi undrar därför hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och utan nya resurser till stadsdelsnämnderna som redan tampas med ansträngda budgetar. Trots vetskapen om att skolan är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att barn och unga ska ha god

hälsa och inte hamna i missbruk, kriminalitet eller andra sociala problem är majoritetens skolbudget den sämsta under 2000-talet.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Som en av remissinstanser lyfter är vuxnas våld mot barn ett mycket vanligt förekommande problem. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Att strategin inte berör vuxnas våld mot barn i någon större utsträckning och att man utelämnar att barnkonventionen är numera lag är stora svagheter i strategin.

Över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetsätt och metoder som stadens anställda utvecklat och arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka. Likaså behöver samordningen öka men vi kan idag se att flera stadsdelar snarare tvingats till besparingar och har fått göra sig av med sina SIP-samordnare.

Några förändringar har gjorts i strategin efter remissrundan för att tillmötesgå de synpunkter som har framförts i remissvaren. Tyvärr kan vi konstatera att flera viktiga synpunkter inte har tagits med. Det är förslag som rör socialt förebyggande arbete och vikten av att det sker på kvällar och helger i miljöer som unga rör sig i. Som strategin ser ut nu öppnar den upp för att arbetet koncentreras till dagtid på de kommunala skolorna. Vilket innebär att man riskerar att inte komma i kontakt med de unga som skulle behöva fångas upp tidigt. Samt de unga som går i fristående skolor. Staden behöver stärka det fältförlagda socialt arbete och samtliga stadsdelsnämnder bör ha fältassistenter. Polisens signal om att personer med olika brottsliga motiv arbetar på skolor och fritidsgårdar ska tas på högsta allvar. Staden behöver omgående säkerställa att barn och unga inte exponeras för brottsaktiva i verksamheter finansierade av staden. Det kommer inte att räcka att det står i strategin att fritidsgårdsverksamheten ska bli mer styrd och strukturerad. En satsning behövs för att anställda på fritidsgårdarna har rätt utbildning, kompetens och arbetsvillkor.

Förskolor och skolor är som bekant en de av viktigaste skyddsfaktorerna, oavsett huvudman. Utbildningsförvaltningen lyfter en viktig aspekt som måste beaktas. Det är att en stor del av stadens barn och ungdomar går på fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Det är oerhört viktigt att inte utestänga de fristående i arbetet för hindra att barn och unga hamnar i kriminalitet. Ansvaret för att alla barn ska klara kunskapsmålen och få de bästa förutsättningar att klara sig vilar på alla.

Strategin uppmanar socialtjänsten att till exempel använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn ska vara en fråga för professionen. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn- och

ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökad uppdag utan att tillföra utökade resurser. Stockholms universitet skriver att *”Beslut enligt det socialrättsliga regelverket ska vara grundade på evidens och vara till nytta för individen.”* Det är en oerhört viktig synpunkt ta till sig.

Under den förra mandatperioden lade vi mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin. Unga människor behöver också få en tilltro till att de kan få ett arbete och möjligheter till en egen försörjning efter studier. Genom samverkan mellan aktörer som Arbetsförmedlingen och Jobbtorg kan grupper nås som idag står utan jobb och studier.

Flera remissinsatser som Fryshuset, Stockholm Universitet och Vision lyfter vikten av att resurser tillförs för att strategin inte ska bli en pappersprodukt. Det är hög tid att inta ett långsiktigt perspektiv, satsa på det socialt förebyggande arbetet, inkludera unga och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Vår förhoppning är att man nu prioriterar skolan, socialtjänsten och de andra välfärdverksamheterna som avgörande för att alla barn ska få bra uppväxtvillkor och för att alla barn får förutsättningar och stöd för att klara kunskapsmålen. Genom att investera i barnen och deras utveckling lägger vi grunden för jämlikhet, samhållning och trygghet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. ”Stockholms stads strategi 2020-2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet” godkänns enligt bilaga 3 till utlåtandet.
2. Arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden respektive stadsdelsnämnderna ska att ta fram handlingsplaner för att genomföra strategin.

Stockholm den 27 maj 2020

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Jan Jönsson och Isabel Smedberg Palmqvist

Mats Larsson

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att återremittera förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
2. Att föredragande borgarråds förslag avslås
3. Att därutöver anför följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi är för kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som vår stad står inför. När kriminella gängstrider pågår på stadens gator inför ögonen på våra medborgare behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger omedelbara resultat. En aspekt som vi anser bör få utrymme i kommunens strategi är vikten av att förhindra nyrekrytering genom att i högre grad frihetsberöva och lagföra de kriminella. På så sätt försvårar vi nyrekryteringen av kriminella bland barn och unga.

Vi anser förvisso att staden ska arbeta förebyggande, men det räcker inte. Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att personer med utländsk bakgrund är kraftigt överrepresenterade i brottsstatistiken. När man inte tar hänsyn till alla orsaker blir det svårt att sätta in tillräckliga åtgärder mot kriminaliteten. I strategin står det också att "socialt utsatta" områden är överrepresenterade. Dessa områden präglas av segregering och många människor med utländsk bakgrund. Vi konstaterar att strategin saknar analys eller teori om samhället och orsakssambandet kring kriminaliteten.

Det har nyligen rapporterats om att unga kriminella i vår stad tilldelas förturer i form av bostäder (så kallade försökslägenheter), något motsvarande kommer inte laglydiga ungdomar till del. Vi efterfrågar en utvärdering av dessa förturer. Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka barns utveckling och könsidentitet och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin.

Särskilt uttalande gjordes av Kadir Kasirga, Jan Valeskog, Karin Gustafsson och Catharina Piazzola (alla S) och Torun Boucher (V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыtrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Att Stockholm är och upplevs som en trygg, säker stad och välskött stad är en prioriterad fråga för hela staden och ett ansvar som sträcker sig över samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Stadens verksamheter ska bedriva ett målmedvetet trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete som utgår från aktuell data, lägesbilder, orsaksanalyser och väl övervägda åtgärder. En extern samverkan med andra aktörer som t.ex. polisen, Region Stockholm, näringsliv och civilsamhället är av största vikt.

Strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet beskriver hur stadens berörda verksamheter tillsammans med andra myndigheter och civilsamhället ska arbeta förebyggande för att barn, unga och unga vuxna inte ska dras in i kriminalitet. Strategin utgår från fyra övergripande utgångspunkter som innefattar särskilt utpekade områden inom vilka vissa aktiviteter, arbetssätt och åtgärder ska genomföras på lokal nivå. Strategin ligger i linje med kommunfullmäktiges prioritering att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande genom att intensifiera arbetet med att förhindra att unga dras in i kriminalitet.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2019 följande.

1. Socialnämnden godkänner förslaget till Stockholms stads strategi för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Linnéa Vinge (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Alexandra Mattsson m.fl. (V) och Karin Gustafsson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi), som anslöt sig till Alexandra Mattssons m.fl. (V) och Karin Gustafssons m.fl. (S) särskilda uttalande.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Ärendet handlar om budgetuppdraget att ta fram en strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Strategin utgår från fyra övergripande prioriterade

utgångspunkter som innefattar särskilt utpekade områden inom vilka vissa aktiviteter, arbetssätt och åtgärder ska äga rum på den lokala nivån. De fyra övergripande prioriterade utgångspunkterna är

- Systematisk samhandling
- Förskola, skola och fritid som skyddsfaktor
- Våldsprevention med ett jämställdhetsperspektiv
- CIVILSAMHÄLLET

Aktiviteterna, arbetssätten och åtgärderna i strategin har fokus på social brottsprevention och utgår från brottslighetens sociala orsaker. Inom varje område beskrivs också framgångsrika metoder och arbetssätt.

Jämställdhetsanalys

Vid sidan av ålder är kön den faktor som har starkast koppling till våld och kriminalitet. I 86 – 98 procent av brottstyperna misshandel, hot, rån och sexualbrott är gärningspersonen en man. Därför ska stadens strategi och våldsförebyggande arbete präglas av kunskap om jämställdhet i sitt genomförande av insatser i verksamheter för att minska risken att unga och främst pojkar och unga män dras in i kriminalitet. Att använda sig av våldspreventiva metoder med ett jämställdhetsperspektiv är att föredra, då både flickor och pojkar och kvinnor och män måste förhålla sig till normer för män, maskulinitet och våld.

Barnrättsperspektiv

Barn har rätt till inflytande och delaktighet. Varje barn har också rätt till goda uppväxtvillkor, hälsa och utveckling. Inom ramen för denna strategi betonas vikten av systematisk samhandling bland annat genom främjande och tidiga insatser, snabba insatser och samordnade insatser. När olika aktörer samhandlar är det av betydande vikt att barnet görs delaktig och får inflytande utifrån sin ålder och mognad.

Barn och unga ska vara trygga och skyddas mot alla former av fysiskt och psykiskt våld. Därför är det av stor vikt med främjande och förebyggande och tidiga insatser. Förskolan och skolan är viktiga aktörer för att upptäcka barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa och göra orosanmälan till socialtjänsten.

Att lyckas i skolan är den enskilt starkaste skyddsfaktorn för att lyckas senare i livet vad gäller hälsa, arbete, inkomster och försörjningsmöjligheter. Barn och unga har rätt till utbildning och insatser som stabiliserar skolgång och skolprestationer är betydelsefulla för att skolan ska kunna utgöra ett skydd. För unga vuxna är utbildning och jobb mycket viktigt för att undvika att de dras in i kriminalitet eller deltagande i extrema rörelser.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förslaget till Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Beredning

Ärendet har initierats av socialnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Akademikerförbundet SSR Stockholms stad, Barnrättsbyrån, BRIS - Barnens rätt i samhället, Brottsofferjouren Sverige, Friskolornas riksförbund, Fryshuset, Kriminalvården, Polisregion Stockholm, Process Kedjan, Region Stockholm, Rädda Barnen, Saco, Skolverket, Statens institutionsstyrelse, Stockholms idrottsförbund, Stockholms stads barnombudsman, Stockholms universitet och Vision Stockholms stad. Stockholms Stadshus AB har i sin tur vidareremitterat ärendet till AB Stockholms hem och AB Svenska Bostäder.

Kulturnämnden har inkommit med ett kontorsyttrande. Stockholms stads barnombudsman hänvisar till stadsledningskontorets remissyttrande.

Akademikerförbundet SSR Stockholms stad, Barnrättsbyrån, BRIS - Barnens rätt i samhället, Brottsofferjouren Sverige, Friskolornas riksförbund, Process Kedjan, Rädda Barnen, Saco och Stockholms idrottsförbund har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning	Sid
Stadsledningskontoret.....	13
Arbetsmarknadsnämnden.....	14
Idrottsnämnden.....	16
Kulturförvaltningen.....	17
Utbildningsnämnden.....	18
Bromma stadsdelsnämnd.....	20
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.....	21
Farsta stadsdelsnämnd.....	22
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd.....	23
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.....	24

Kungsholmens stadsdelsnämnd.....	25
Norrmalms stadsdelsnämnd.....	26
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.....	27
Skarpnäcks stadsdelsnämnd.....	29
Skärholmens stadsdelsnämnd.....	30
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd.....	31
Södermalms stadsdelsnämnd.....	32
Älvsjö stadsdelsnämnd.....	33
Östermalms stadsdelsnämnd.....	35
Stockholms Stadshus AB.....	35
Fryshuset.....	37
Kriminalvården.....	41
Polisregion Stockholm.....	42
Region Stockholm.....	44
Skolverket.....	46
Statens institutionsstyrelse.....	48
Stockholms universitet.....	48
Vision Stockholms stad.....	51

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 februari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Att Stockholm är och upplevs som en trygg, säker stad och välskött stad är en prioriterad fråga för hela staden och ett ansvar som sträcker sig över samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Stadens verksamheter ska bedriva ett målmedvetet trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete som utgår från aktuell data, lägesbilder, orsaksanalyser och väl övervägda åtgärder. En extern samverkan med andra aktörer som t.ex. polisen, Region Stockholm, näringsliv och civilsamhället är av största vikt.

Stadsledningskontoret har tillsammans med Polisregion Stockholm tagit fram en övergripande samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion

Stockholm. Ett antal för tillfället prioriterade utmaningar lyfts fram i en bilaga till överenskommelsen där samverkan och resurser är särskilt påkallad på såväl lokal som central nivå. Fem av de prioriterade samverkansområdena ligger i linje med de målgrupper och det arbete som beskrivs i strategin: unga i risk för kriminalitet, avhopparverksamhet för kriminella, arbetet mot våldsbejakande extremism, särskilt utsatta och sårbara brottsoffer och skolan som brottsplats. Överenskommelsen betonar även samordnade insatser både centralt och lokalt vilket ligger i linje med strategins utgångspunkter. Stadsledningskontoret anser det nödvändigt att de handlingsplaner som strategin föreslår ska tas fram av stadsdelsnämnderna kopplar an till de lokala samverkansöverenskommelserna och prioriterade samverkansområden. Detta för att undvika parallella processer gällande samma målgrupper.

Strategin ligger i linje med kommunfullmäktiges prioritering att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande genom att intensifiera arbetet med att förhindra att unga dras in i kriminalitet.

Strategin ska komplettera stadens kommande trygghetsprogram vilket stadsledningskontoret anser är en förutsättning för ett samordnat arbete över staden.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 december 2019 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Maria Jansson (Fi), som anslöt sig till Salar Rashids m.fl. (S) och Rashid Mohammeds m.fl. (V) särskilda uttalande.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 december 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att strategin är angelägen och täcker in relevanta områden inom det förebyggande och främjande arbetet för barn och unga. Förvaltningen vill påpeka att det vore positivt om det tydliggörs vilken åldersgrupp som strategin omfattar när det gäller unga vuxna.

Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar med unga vuxna utifrån ålderskategorin 16-29 år. I Stockholms stad finns omkring 15 000 unga 16-29 år som varken arbetar eller

studerar (UVAS), vilket är omkring 8 procent av hela ungdomsgruppen i det åldersspannet. Drygt 8 000 av UVAS- gruppen är 16-19 år och ingår därmed i det kommunala aktivitetsansvaret. Kommuner har enligt skollagen ett aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år som har fullgjort sin skolplikt, men inte går eller har avslutat en gymnasieutbildning. Arbetsmarknadsförvaltningen ser gärna att strategin ges en tydlig koppling till den strategiska inriktningen för UVAS-gruppen som är en riskgrupp i sammanhanget.

Arbetsmarknadsnämnden bedriver ett uppsökande arbete och erbjuder insatser, samt stöd till att komma tillbaka till studier både för KAA- och hela UVAS-gruppen. I slutet av avsnittet i strategin som behandlar *Förskola, skola och fritid som skydds faktor* hade det varit naturligt att synliggöra kopplingen till verksamhetsområdet unga som varken arbetar eller studerar. Inom UVAS finns ungdomar med stora behov som kan bero på kriminalitet, missbruk, funktionsvariationer, psykisk ohälsa eller annan diffus problematik.

Av strategins syfte framgår att den ska skapa förutsättningar för ett strukturerat, långsiktig och kontinuerligt arbete. Varje avsnitt summeras genom att presentera *relevanta metoder och arbetsätt*. Det är en bra struktur, men det skulle kunna tydliggöras än mer vad som fungerar idag, vad som behöver förstärkas framöver samt kompletteras med fakta och statistik för att illustrera utgångsläget. I dokumentet skulle även strategins målsättning kunna lyftas ytterligare, samt vilka insatser som behöver utvecklas, stärkas och prioriteras. Presentation av prioriterade områden och insatser med ansvar och tidplan hade till exempel kunnat skapa en tydligare styrning.

En faktasynpunkt som rör arbetsmarknadsförvaltningen är att Jobbtorg resurs inte längre finns som en särskild verksamhet. Målgruppen funktionsnedsatta ingår i Jobbtorg Stockholm.

Avslutningsvis uppskattar arbetsmarknadsförvaltningen den samlade kunskap om relevanta metoder och arbetsätt som presenteras i strategin. Förvaltningen vill betona värdet av en strategi och det kommande gemensamma arbetet i staden med att minska risken för att barn, unga och unga vuxna hamnar i kriminalitet. Förvaltningen vill även betona vikten av att den samverkan som byggts upp mellan socialnämnden, utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden vad gäller arbetet med unga vuxna tas tillvara i det fortsatta arbetet.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 december 2019 följande.

Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Suhur Salahyusuf m.fl. (S), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 november 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsförvaltningen ser positivt på föreliggande strategi och anser innehållet relevant och ändamålsenligt. Förvaltningen anger nedan förslag på smärre tillägg och justeringar.

I kapitlet ”Underlag” bör listan kompletteras med *Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020* samt inkludera denna kriminalitetsproblematik i strategierna.

Förvaltningen har i olika samarbeten med stadsdelsförvaltningar noterat att fältassistenternas arbete i allt större utsträckning tenderar att förläggas till skolan, en ambition som även står att läsa i föreliggande strategi. Det finns en risk att detta sker på bekostnad av socialt uppsökande arbete under kvällar och helger.

Idrottsförvaltningen vill poängtera vikten av att ha vuxna med uppsökande, relations- och trygghetsskapande uppdrag gentemot ungdomar i offentliga utemiljöer under kvällar och helger.

När det gäller tidig upptäckt och orosanmälan till socialtjänsten ser förvaltningen en fördel i att lägga till en skrivning om vikten av att aktörer som arbetar på uppdrag åt staden, till exempel aktörer som driver fritidsverksamheter, även har kompetens och rutiner kring detta. Likaledes finns det ett värde i att privata utförare av kommunal fritidsverksamhet har viss kunskap om sin personals bisysslor för att säkerställa att det inte finns risk för oegentligheter som kan drabba besökande/deltagande ungdomar.

Under rubriken *Fritidsgårdar som skyddsfaktor* ser förvaltningen en risk med att lägga för stor del av fritidsgårdarnas uppdrag inom det riskpreventativa området. För att undvika potentiell rekrytering till kriminalitet är det av vikt att det inte sker ansamlingar av pojkar med riskbeteenden på fritidsgårdarna. Huvuddelen av fritidsgårdarnas uppdrag bör istället inriktas mot främjande verksamhet med ett fokus på att öka jämställdheten bland besökarna och uppnå en god balans mellan öppen verksamhet och styrd/schemalagd sådan.

Under samma rubrik som nämns ovan finns meningen ”Fritidsgårdar är en viktig arena som når unga vilka ofta inte deltar i organiserade fritidsverksamheter, exempelvis unga med riskbeteenden.” Förvaltningen ställer sig frågande till

formuleringen då även fritidsgårdar är en organiserad verksamhet. Följande mening föreslås ersätta: *Fritidsgårdar är en viktig arena som når unga vilka ofta inte deltar i schemalagda, regelbundet återkommande fritidsverksamheter, så kallade instrumentella verksamheter. Unga med riskbeteenden är i vissa fall överrepresenterade på fritidsgårdar jämfört med andra fritidsaktiviteter.*

Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 23 januari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen ser positivt på strategins ambition att fokusera på det förbyggande och främjande arbetet samt uppmaningen om förstärkt samverkan, både inom stadens förvaltningar men också med civilsamhället. I det förebyggande arbetet betonas inte minst vikten av att klara av skolan med godkända betyg samt att fritidsverksamheter i staden erbjuder barnen tillgång till meningsfulla och utvecklande aktiviteter efter skoldagens slut. Här ser kulturförvaltningen, precis som strategin lyfter fram, att förvaltningens egna verksamheter kan bidra med såväl värdefullt innehåll som kompetenta medarbetare.

Kulturförvaltningen har i uppdrag att skapa goda förutsättningar för ett rikt kulturliv för alla stockholmare. Barn och unga är prioriterade och stockholmarnas tillgång till kultur och möjlighet till eget skapande ska öka.

För ett framgångsrikt utvecklingsarbete är samverkan mellan förvaltningar och mellan staden och civilsamhället centralt. Kulturförvaltningen har goda erfarenheter av hur verksamheter kan utvecklas när den lokala platsanalysen ligger till grund för hur verksamheten ska utformas. Som exempel kan nämnas arbetet med meningsfull fritid för unga i Hässelby-Vällingby där stadsdelsförvaltningen regelbundet samlar kulturskolan, biblioteket, idrottsförvaltningens verksamheter, rektorer på områdets skolor samt stadsdelsförvaltningens egna preventions- samordnare och fritidsgårdsansvarig. Även civilsamhället ingår eftersom stadsdelen har ett IOP med Brommapojkarna. Denna samverkan kan med fördel ske i samtliga stadsdelsförvaltningar och även inkludera socialtjänst och polis.

Strategin nämner undersökningar genomförda av Myndigheten för ungdomsfrågor och civilsamhällsfrågor (MUCF) som presenterar hur en del unga avstår från att delta i viss fritidsverksamhet av rädsla för dåligt bemötande. Enligt en annan rapport av MUCF, *Fokus 14 - om ungas fritid och organisering*, har var åttonde ungdom i åldern 13–19 år avstått från fritidsaktiviteter för att de själva eller familjen inte har råd. I socioekonomiskt svaga områden är det vanligare att unga besöker avgiftsfria verksamheter så som fritidsgårdar, ungdomens hus och bibliotek medan de i socioekonomiskt starka områden i större utsträckning deltar i organiserade aktiviteter som kostar pengar, till exempel kulturskolan. För att skapa en mötesplats där fler känner sig välkomna och där det erbjuds meningsfulla aktiviteter kan

kulturförvaltningens verksamheter vara en viktig pusselbit i redan befintliga arenor som till exempel fritidsgårdarna samt skolornas fritidsverksamhet. Även allmänna samlingslokaler och hemgårdar som idag får offentligt stöd för sin ungdomsverksamhet, från Boverket, stadsdelarna och kulturförvaltningen, är viktiga mötesplatser att involvera i det fortsatta arbetet.

Kulturförvaltningen instämmer med strategins bild av att ett starkt civilsamhälle är en viktig förutsättning för ett fungerande samhälle. Under 2020 kommer därför förvaltningen att inrätta en ny stödform för att stärka civilsamhällets kulturaktörer som möjliggör eget skapande, demokrati och folkbildning. Att strategin lyfter möjligheten att stadsdelsnämnderna, när de beviljar föreningsbidrag kopplat till barn och unga, särskilt ska satsa på strukturerad fritidsverksamhet är positivt. En ytterligare samverkan mellan stadens olika föreningsbidrag är önskvärt vilket bland annat kan medföra en mer likartad hantering mellan stadsdelsnämnder och facknämnder hur föreningsbidrag hanteras.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 6 februari 2020 följande.

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Tove Wiberg (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Lekberg m.fl. (S) och Tina Kratz m.fl. (V), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 januari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Att minska risken att barn och unga dras in i kriminalitet är en viktig barnrättsfråga och samhällsfråga. Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till den föreslagna strategin och anser att förslaget ger en god sammanfattning och innehåller relevanta ambitioner och aktiviteter för hur berörda verksamheter tillsammans ska arbeta för att minska den risken.

Utbildningsförvaltningen lämnar i övrigt följande synpunkter.

Det är positivt att ansvar för genomförande och uppföljning tydliggörs. I strategin ingår att samtliga berörda nämnder ska ta fram en egen handlingsplan. Socialnämnden får genom sin samordnande och övergripande roll en central funktion för strategins genomförande, inte minst genom uppdraget att stödja berörda nämnder i det arbetet.

Utbildningsförvaltningen anser det behöver övervägas om handlingsplanerna kan ingå i det gemensamma arbetet med att ta fram lokala samverkansöverenskommelser.

Det är också viktigt att, som det beskrivs, årligen inrapportera till kommunfullmäktige kring insatser, effekter av dessa och hur uppföljningen görs. Utbildningsförvaltningen efterlyser däremot en ökad tydlighet om hur uppföljningen av strategin kan knyta an till stadens ordinarie styrsystem och övriga styrdokument.

I de handlingsplanerna som ska tas fram behöver det också synas att barnkonventionen nu är en del av svensk lagstiftning från och med den 1 januari 2020. Det kan ske genom att till exempel ta med barn och ungas röster samt beakta det ökade diskrimineringsskyddet som finns i barnkonventionen gällande till exempel sociala ursprung och börd och som påverkar arbetet i staden för att skapa goda uppväxtvillkor för alla barn och unga.

Inledningsvis i förslaget till strategi nämns ett antal styrdokument som ligger till grund för strategin. Utbildningsförvaltningen saknar här ”Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck”. Vi föreslår detta tillägg eftersom forskning visar att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck påverkar barns uppväxtvillkor.

I strategin lyfts skolan fram som den enskilt viktigaste skyddsfaktorn, utöver föräldrarna, när det gäller risken att drabbas av olika former av sociala problem, så som kriminalitet. Vikten av skolnärvaro nämns i strategin, men kan betonas ytterligare eftersom all forskning i frågan visar på vikten av tidig upptäckt av skolfrånvaro och tidiga insatser mot skolfrånvaro. Nya bestämmelser om skolfrånvaro kom år 2018. Att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta för att fånga upp elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och gå miste om den utbildning de har rätt till.

En annan skyddsfaktor som nämns i strategin är att barn och unga har en planerad och bra fritid. Kulturskolan, biblioteken och idrottsförvaltningens verksamheter skulle därför kunna få en mer framträdande roll i strategin.

I strategin konstateras att det råder skillnader i brottslighet mellan stadens olika stadsdelar och att en del problem är vanligare i så kallade socialt utsatta områden. Man kan också konstatera att pojkar och män står för en betydligt större andel av brott än vad flickor och kvinnor gör. Skillnader återspeglas också i skolor med lägre måluppfyllelse för elever årskurs 7-9. Eftersom det finns en överrepresentation av pojkar som inte når behörighet till gymnasiet i socioekonomiskt utsatta områden bör strategin också lyfta fram gymnasieskolans introduktionsprogram som en viktig del i övergången från grundskola till gymnasieskola för de elever som inte har nått sin måluppfyllelse för att komma in på gymnasiet.

I strategin betonas vikten av samordnade insatser och att samhandling behöver ske på olika nivåer. Ett sätt att säkra upp att samhandling kommer till stånd och fungerar är att inrätta så kallade lokala samordningsfunktioner inom respektive myndighet. Utbildningsförvaltningen delar uppfattningen om vikten av samordning och

samhandling, men anser också att det är viktigt att det företrädesvis sker genom de forum för samverkan som redan finns idag.

Förvaltningen ser positivt på förslaget om gemensam fortbildning och samarbetsdagar för pedagoger, socialsekreterare, elevhälsopersonal, poliser samt chefer för att få kraft i arbetet.

Samtidigt är det också angeläget att säkerställa att arbetsbelastningen vad gäller till exempel dokumentation inte ökar för pedagoger och skolledare på förskolor och skolor. Nyligen har en handlingsplan tagits fram för att förbättra barnskötares och förskollärares arbetssituation. I strategin står att olika beslutsstöd ska användas för socialtjänstens utredningsarbete. Det framgår däremot inte vilken roll som skolan har i dessa beslutsstöd. Skolorna har under många år varit en del av BBIC, Barns behov i centrum, som är ett metodstöd för socialtjänstens utredningsarbete kring barn och unga. BBIC kräver dokumentation från lärare, elevhälsopersonal och skolledare.

En stor del av stadens barn och ungdomar går på fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Det är 38 procent av stadens förskolebarn i åldrarna 1-5 år som är inskrivna i fristående förskolor och drygt 25 procent av alla skolpliktiga grundskoleelever går i fristående skolor med annan huvudman. Här behöver särskilt uppmärksammas hur staden kan inkludera de fristående verksamheterna i strategin.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 6 februari 2020 följande.

1. Bromma stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Reservation anfördes av Anders Edin (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Heinonen m.fl. (S), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till föreslagen strategi. En strategi med utgångspunkt på social prevention som tydligt knyter an till andra relevanta styrdokument från staden.

Förvaltningen vill lyfta behov av att staden centralt även arbetar fram en stadsövergripande modell/handlingsplan för arbetet med mer konkreta mål och aktiviteter som stöd för arbetet i förvaltningarna.

Förvaltningen vill lyfta fram att en del av åtgärderna inkluderar samverkan med och deltagande från polis. Förvaltningen kan inte besluta om polisens deltagande vilket kan innebära svårigheter i genomförande av en del föreslagna samverkansforum, även om förvaltningen aktivt ska verka för att samverkan kommer till stånd.

Förvaltningen önskar ett mer framträdande funktionshinderperspektiv i strategin.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 6 februari 2020 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Tobias Karlsson (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Veronica Palm m.fl. (S) och Hassan Jama m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Lisa Palm (Fi), som anslöt sig till Veronica Palms m.fl. (S) och Hassan Jamas m.fl. (V) särskilda uttalande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 januari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till en strategi som samlar exempel på relevanta metoder och arbetssätt för att minska risken att unga dras in i kriminalitet och att det understryks i strategin att samhandling är ett viktigt tillvägagångssätt.

I arbete med ungdomar är det viktigt att arbeta med den ungas hela system, dvs. den unge själv, familjen samt på ungdomens och familjens sociala arenor. Detta kräver samarbete och samsyn kring problem och åtgärder vilket nämns i strategin som en förutsättning för framgång. Det finns idag ett antal olika samverkansforum för socialtjänst, skola, fritid och polis. Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att skapa förutsättningar för tillit och förståelse för varandras arbete liksom förutsättningar för informationsdelning. Kontaktytor behöver underhållas på både strategiska och operationella plan för att generera värde och innovation.

Vad gäller snabba insatser inom myndighetsutövningen nämns allvarssamtal tillsammans med lokal polis som en metod. I Kommunfullmäktiges budget för 2020 finns också en indikator avseende allvarssamtal ("Andel barn och ungdomar anmälda

för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar”). Indikatorn bygger på att socialtjänsten omgående får kännedom om att ett brott har begåtts. Stadsdelsförvaltningens erfarenhet är att det ofta kan dröja månader efter brottstillfället innan socialtjänsten får kännedom om att en ungdom misstänks för ett brott.

Forskningsrådet vid Brottsförebyggande rådet, BRÅ har pekat på att vilka insatser som behövs är beroende på det enskilda barnets svårigheter och behov. Om barnet har begått ett enstaka brott och inte har andra problem kan det vara tillräckligt att barnet och dess föräldrar har ett samtal med socialtjänsten. Om barnet har börjat komma in i mer upprepad och allvarlig kriminalitet är mer omfattande insatser motiverade. I första hand handlar det då om insatser från socialtjänsten – oavsett om det sker inom ramen för en påföljd eller inte. Det kan då handla om behandlingsprogram för barnet och stöd till föräldrarna.

Att stödja vårdnadshavare och därmed främja goda uppväxtvillkor nämns som en viktig tidig insats och flera arbetssätt som nämns tillämpas i stadsdelsområdet idag ex. hembesöksprogram för förstagångsföräldrar, föräldrastödsträffar och öppen förskola. Att säkra föräldrars tillgång till stöd bör prioriteras och goda exempel på arbetssätt bör implementeras inom staden.

För att kunna påverka ungas utveckling i en positiv riktning och fungera som en skyddsfaktor bör fritidsgårdsverksamhet enligt strategin i större utsträckning vara i en mer styrd och strukturerad form. Detta är enligt stadsdelsförvaltningen också starkt beroende av att medarbetarna på fritidsgårdarna har rätt utbildning och kompetens.

Stadsdelsförvaltningen är också positiv till att behovet av en samlad kompetens för all personal lyfts i strategin samt att chefer förväntas säkerställa att kunskapen om risk- och skyddsfaktorer ska finnas hos alla medarbetare som möter barn, unga, och unga vuxna.

Avslutningsvis vill stadsdelsförvaltningen framhålla att oavsett vilka i samhället som det preventiva och brottsförebyggande arbetet riktas till så bör det så långt möjligt utgå från vetenskap och beprövad erfarenhet. Det är också viktigt att på lokal nivå bygga upp rutiner för att systematiskt följa upp effekterna av insatserna och om möjligt utvärdera dem.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 januari 2020 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 december 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen arbetar redan i hög utsträckning i linje med den föreslagna strategin. Förvaltningen ställer sig positiv till en uttalad, stadsövergripande strategi som säkrar likställigheten mellan stadsdelarna. Förvaltningen inväntar beslut från kommunfullmäktige för att kunna förbereda samhandling och fördjupa arbetet enligt strategin.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 december 2019 följande.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Henrik Åkerlund (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Maria Ljuslin m.fl. (V) och Eva Fagerhem m.fl. (S), *bilaga 1*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 oktober 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till strategins innehåll och upplägg. Förvaltningen bedömer att strategin kommer att utgöra ett konkret stöd för samsyn om och inriktning av förvaltningens arbete och den gör en tydlig koppling mellan sociala insatser och deras betydelse för de preventiva arbetet. Begreppet samhandling definieras och lyfter på så sätt fram de gemensamma målen för samverkan.

De delar i strategin som rör målgruppen unga vuxna är något otydligare utifrån att socialtjänstens uppdrag och styrande lagstiftning gör det svårare att gå in med tvingande åtgärder och det är heller inte lika tydligt vad gäller främjande åtgärder. Begreppet unga vuxna är flytande och det uttalas inte tydligt i strategin om det i alla avseende är åldersspannet 18-29 år som avses.

På sidan 16 i strategin, under relevanta metoder och arbetssätt ser förvaltningen ett problem. Fritidsledare arbetar i lokalbundna verksamheter och kan inte lämna verksamheten under öppettid för att delta i utsättningsmöten. Vidare föreslår förvaltningen att begreppet "fältet" ersätts med förslagsvis den ungdomliga offentligheten.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 december 2019 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens yttrande över remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Mohibul Ezdani Khan m.fl. (V) och Lisa Carlsson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 november 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är i stort positiv till de prioriterade utgångspunkterna i strategin är bra vilket överensstämmer med det arbete som bedrivs lokalt idag och med det förbättringsarbete som planeras i förvaltningen. Det lokala arbetet som bedrivs idag är exempelvis

Mentors in Violence Prevention(MVP) och Agera Tillsammans (AT) i skolor och på fritidsgårdar, det förebyggande arbetet med Barn och ungdomar i behov av särskilt stöd (BUS), samt förvaltningens Modell för tidigt socialt stöd.

Förvaltningen anser dock att strategin bör förtydligas kring samverkan och samhandling kring vissa målgrupper såsom barn till föräldrar som har missbruk och psykisk ohälsa, barn med psykisk funktionsnedsättning. Det saknas även skrivningar kring samhandling med hälso- och sjukvården exempelvis första linjen, barn- och ungdomspsykiatri, BUP, och habiliteringen.

Strategin bör även vidareutveckla den del som handlar om snabba insatser inom myndighetsutövningen.

Förvaltningen anser vidare att en lokal handlingsplan utifrån föreslagen strategi kan inarbetas i redan befintliga handlingsplaner för att förenkla nämndernas arbete. Det förenklar även inrapporteringen av genomfört arbete i respektive nämnd.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 13 februari 2020 följande.

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Reservation anfördes av Johanna Karlsson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Max Almflod (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Monica Muro de Santa Cruz m.fl. (V), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 januari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i helhet positiv till det förslag på strategi som arbetats fram för att minska risken att barn och unga riskerar att hamna i kriminalitet. Strategin fokuserar på förebyggande och tidiga insatser samt samhandlande vilket stämmer väl överens med de arbetssätt och utgångspunkter som förvaltningen har och använder. Förvaltningen ser fram emot att tillsammans med socialnämnden fortsätta utveckla arbetet för att minska risken att barn och unga dras in i kriminalitet.

Flera av de metoder, från våldsprevention till snabba insatser, som framkommer i strategin används redan idag inom förvaltningen. Förvaltningen ser möjlighet i att kunna utgå från de olika arbetssätten som föreslås för att vidare utveckla och anpassa till lokala förutsättningar och behov. För närvarande pågår ett utvecklingsarbete med att ta fram ett lokalt arbetssätt för tidiga sociala insatser med utgångspunkt i modellen för sociala insatsgrupper (SIG).

Förvaltningen instämmer även i den analys av jämställdhet som framkommer i strategin och anser att de har beaktat viktiga perspektiv. Förvaltningen anser även att ett barnrättsperspektiv har beaktats i och med att strategin lyfter vikten av att stärka medarbetares kompetens kring barns rättigheter utifrån barnkonventionen.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 december 2019 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Lena-Karin Lifvenhjelms (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Ulla Sjöberg m.fl. (S) och Amanda Elfström m.fl. (V), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 november 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till föreslagen strategi. Strategin är genomarbetad, konkret och heltäckande och ger förslag på olika metoder och arbetssätt.

Förvaltningen vill dock lyfta fram svårigheter med att flera av de forum och rutiner som staden vill skapa med polisen kräver deras deltagande, vilket staden inte kan råda över. Under avsnittet kring systematisk samhandling saknas resonemang kring samhandling mellan olika stadsdelsförvaltningar och regionen gällande de ungdomar som rör sig över hela staden. Flera stadsdelsområden har många gymnasieskolor, kollektivtrafikknutpunkter och utmaningar med ungdomar som vistas i riskmiljöer som till exempel öppna drogscener. Den rörlighet som finns bland ungdomar skulle behöva lyftas fram.

I avsnittet kring förskola, skola, fritid saknas resonemang kring fritiden som integrationsprocess och vikten av att stötta och minska trösklar för nyanlända som inte har ett utvecklat kontaktnät eller tradition av föreningsliv.

Strategin tar upp Stockholmsenkäten som ett underlag för till exempel lokala lägesbilder. Förvaltningen vill lyfta fram att i och med att undersökningen genomförs vart annat år, kan förhållanden förändras under tiden. Inom Norrmalms stadsdelsområde finns ett stort antal grund- och gymnasieskolor, varav många elever inte är boende i stadsdelsområdet. Stockholmsenkäten visar inte heller resultat för de ungdomar som vare sig bor eller studerar inom området, utan enbart uppehåller sig i de riskmiljöer som finns inom stadsdelsområdet.

Flertalet studier och rapporter visar på hög andel av personer med ADHD eller annan neuropsykiatrisk diagnos inom kriminalvården (ADHD i Kriminalvården Sammanfattningsrapport Projekt nummer 2013:266). I strategin saknas resonemang kring barn, unga och unga vuxna med neuropsykiatriska diagnoser och psykisk ohälsa och hur staden kan arbeta förebyggande för att minska risken för kriminalitet inom den gruppen. Resonemang och samhandling med Region Stockholm skulle kunna lyftas fram ytterligare, till exempel "Första linjen" samt ungdomsmottagningarnas arbete.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 13 februari 2020 följande.

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Reservation anfördes av Janina Fond (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Elvir Kazinic m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Niklas Thorén m.fl. (V), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 januari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är överlag positiv till strategins upplägg och innehåll, som beskriver mycket av det arbete som pågår inom både förvaltningens verksamheter och inom andra verksamheter i staden. Förvaltningen anser att strategin kan bidra till ökad likställighet i det förebyggande arbetet inom staden.

Kopplingen till andra relevanta styrdokument kan med fördel tydliggöras.

Förvaltningen ser stora möjligheter i att låta arbetet med framtagandet av handlingsplan för strategin löpa parallellt och i relevanta delar ingå i både trygghetsstrategin i Järva och i den lokala överenskommelsen med polismyndigheten. Utöver de i strategin nämnda styrdokumenterna anser förvaltningen att stadens program för våld i nära relationer och hedersrelaterad våld har bäring på strategin.

Det är bra att vikten av ledning och styrning förs fram som en förutsättning för att strategin ska få det genomslag som åsyftas.

Samhandling och andra former av samverkan är centrala begrepp i strategin. Det är bra att det särskilt lyfts att detta ställer höga krav på kunskap om de olika parternas uppdrag och korrekta förväntningar på de mandat som varje enskild aktör har.

Samhandling är också förenad med utmaningar som kan vara svåra att påverka. Förvaltningen anser att ett resonemang om detta saknas i strategin. Ett sådant exempel är lagstiftning som begränsar möjligheten att dela information om enskilda individer. Andra myndigheters fördelning och prioritering av resurser som förvaltningen eller staden inte kan råda över, är ett annat. Under 2019 har exempelvis polisen varit förhindrad att medverka i ett tiotal orosamtal som socialtjänsten bjudit in till och förvaltningen har stött på liknande utmaningar i arbetet med 48-timmarsuppdraget och i begäran om utredning enligt 31 § i lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL). En förhållandevis stor andel barn och unga går i kommunala grundskolor belägna i andra stadsdelsområden eller i friskolor i eller utanför det stadsdelsområde som de är bosatta i. Detsamma gäller för förskolorna. Benägenheten hos personal att orosanmäla barn och unga som inte tillhör de kommunala förskolorna

eller grundskolorna i stadsdelsområdet har visat sig variera. Andra viktiga funktioner med ett förebyggande uppdrag, som exempelvis fältassistenter, verkar också i första hand i stadsdelsområdets kommunala skolor och friskolor.

I strategin framgår att arbetet ska utgå ifrån kunskapsbaserade metoder, medarbetares behov av kunskap om risk- och skyddsfaktorer betonas särskilt. I detta arbete har socialförvaltningen en viktig roll att bistå i att löpande utvärdera befintliga metoder och delge nya metoder. Det skulle även vara önskvärt att centrala utbildningsinsatser för berörda yrkeskategorier genomförs i vissa av de metoder som nämns i strategin (ex. ADAD och SAVRY). En möjlighet att få utbildningen via staden skulle säkerställa att andelen utbildad personal blir jämnt fördelad över staden.

I sammanhanget om våldsbejakande extremism nämns i strategin fyra olika miljöer d.v.s. våldsbejakande vänsterextremism, våldsbejakande högerextremism, våldsbejakande islamitisk extremism och våldsbejakande ensamagerande extremister. Förvaltningen noterar att i de riktlinjer som stadens centrala samordnare tagit fram och som ligger till grund för lokala handlingsplaner berörs enbart de tre första miljöerna.

Förvaltningen är positiv till att strategin understryker, utöver skolans roll, andra former av förebyggande insatser som exempelvis föräldraskapsstöd, förskolan liksom fritid. Det är bra att strategin särskilt lyfter inskrivningsgraden i förskolan. Att öka inskrivningsgraden är ett komplext uppdrag, då flera bakomliggande faktorer påverkar förutsättningarna för ökad inskrivningsgrad. Vissa faktorer kan inte förskolan påverka, som exempelvis en hög in- och utflyttning i stadsdelen där folkbokföringsadressen inte alltid överensstämmer med var familjen bor. För att nå fler vårdnadshavare vars barn inte är inskrivna i förskola behövs en utökad samverkan mellan flera aktörer. Förvaltningen anser att även en kartläggning av inskrivningsgrad/närvaro på fritidshem, särskilt i yngre åldrar, skulle kunna vara en angelägen insats för att fånga upp en viktig målgrupp.

Strategin nämner arbetet inom det kommunala aktivitetsansvaret och förespråkar ett aktivt arbete med riskgruppen unga i åldern 16-29 år som varken arbetar eller studerar (UVAS). Förvaltningen anser att, utöver särskilda insatser via arbetsmarknadsförvaltningen (Jobbtorg Unga), finns goda möjligheter att hitta och nå målgruppen via exempelvis fritidsaktiviteter och genom kontakt och samverkan med civilsamhälle. I stadsdelsområdet pågår exempelvis ett gemensamt projekt mellan arbetsmarknadsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen - Studier och arbete – för att i högre utsträckning nå UVAS-målgruppen.

Förvaltningen är positiv till att civilsamhällets roll och samverkan mellan myndigheter och civilsamhälle ges stort utrymme i strategin. Ekonomiska bidrag till föreningar anges som en relevant metod. Förvaltningen ser fram emot kommunstyrelsens uppdrag att under året ta fram stadsövergripande riktlinjer för föreningsbidrag och lokaluthyrning som möter stadens demokrativillkor.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 december 2019 följande.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Tina Kratz m.fl. (V) och Monica Lövström m.fl. (S), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 november 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till den förslagna strategin som bidrar till ökad samsyn och likställighet inom staden. Förvaltningen är särskilt positiv till utformningen av strategin som innehåller framgångsrika arbetssätt och insatser relevanta för målgruppen. Av de förslagna insatserna och metoderna finns det flera som förvaltningen använder sig av redan i nuläget, som exempelvis Mentorerna i våldsprevention (MVP) och riktade aktiviteter för flickor inom fritidsgårdar, social insatsgrupp samt hög användning av samordnad individuell plan (SIP) för barn, unga och familjer i behov av samordnade insatser inom socialtjänst samt hälso- och sjukvård. Förvaltningen har också en väl etablerad samverkan med bostadsbolag och civilsamhälle som syftar till att tidigt uppmärksamma barn och unga i riskzon för negativ utveckling.

Förvaltningen har inget att erinra gällande den föreslagna strategin och föreslår att tjänsteutlåtandet lämnas som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 januari 2020 följande.

1. Stadsdelsnämnden beslutar att lämna förvaltningens tjänsteutlåtande som remissvar.
2. Omedelbar justering.

Reservation anfördes av Anna Laine m.fl. (V), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Tapani Juntunen (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid m.fl. (S) och Anna Laine m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi), som instämde i Salar Rashids m.fl. (S) och Anna Laines m.fl. (V) särskilda uttalande.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 december 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till strategin.

Förvaltningen vill dock påpeka att några av de undersökningar och rapporter som förvaltningar och bolag enligt strategin ska använda som underlag för åtgärdsplaner och analyser i flera fall inte genomförs med tillräcklig frekvens för att kunna ge det underlag som behövs för att kunna göra analyser och ta fram åtgärdsplaner.

Förvaltningen kan konstatera att i princip samtliga av de metoder och arbetssätt som strategin ger som exempel inom de olika områdena, och som ligger inom förvaltningens ansvarsområde, används inom förvaltningen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 januari 2020 följande.

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Reservation anfördes av Ghazal Saberian (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed (V) och Anna Jonazon m.fl. (S), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Karin Ploen (Fi), som instämde i Rashid Mohammeds (V) och Anna Jonazons m.fl. (S) särskilda uttalande.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar strategins intention om trygga och goda uppväxtvillkor som ett grundfundament för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna hamnar i utanförskap och dras in i kriminalitet. Segregation, bristande integration, ekonomisk och social utsatthet samt otrygga familjeförhållanden är riskfaktorer för utanförskap och kriminalitet.

Förvaltningen är även positiv till ansatsen att arbetet ska ske utifrån universell, selektiv och indikerad prevention.

Strategin ger en bra överblick över det arbete som staden bedriver för att skapa trygga och goda uppväxtvillkor för barn och unga samt hur metoder och arbets sätt kan utvecklas. Både jämställdhets- perspektivet och barnrättsperspektivet lyfts fram som viktiga utgångspunkter i arbetet.

Samverkan med betoning på samhandling är enligt förvaltningen en förutsättning för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet och är därför positiv till att strategin betonar vikten av gemensamt förhållningssätt och gemensamma insatser i arbetet. Det är väsentligt att alla relevanta aktörer deltar i arbetet som exempelvis polisen, arbetsförmedlingen och Regionen.

Förvaltningen delar bilden att vårdnadshavarnas, förskolans och skolans roll ska lyftas fram som viktiga skyddsfaktorer, liksom möjligheterna till en aktiv och trygg fritid.

Vidare är förvaltningen positiv till att strategin lyfter behovet av fortsatta kompetenshöjande insatser som exempelvis risk- och skyddsfaktorer och hur dessa

kan motverkas, handläggning av ärenden gällande unga lagöverträdare samt insatser om radikaliserings och våldsbejakande extremism.

Förvaltningen saknar statistik över brottsutvecklingen bland barn, unga och unga vuxna för staden och för varje stadsdelsområde. Statistik som beskriver trender kan vara ett viktigt underlag vid planering av åtgärder och insatser.

Förvaltningen föreslår även att Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) och kopplingen till brottslighet och våld tydligare lyfts fram.

Strategin är ett gediget material med en god sammanställning av stadens pågående arbete. Förvaltningen tycker att det är önskvärt att strategin tydligare pekar ut prioriterade åtgärder inom respektive övergripande utgångspunkt.

Strategin anger att varje stadsdelsnämnd, genom lokala överenskommelser ska inrätta operativa samverkansforum där relevanta aktörer arbetar operativt och har mandat att utlova åtaganden. Dessa samverkansforum, som föreslås bestå av skola, socialtjänst och polis, ska träffas regelbundet för att dels förebygga att barn, unga och unga hamnar i kriminalitet eller missbruk, dels erbjuda lämpligt stöd till barn och unga som uppvisar riskbeteende samt deras familjer. Förvaltningen håller i arbetet med den nya lokala samverkansöverenskommelsen med polisen på att ta fram ett förslag till organisation för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, där samverkan mellan skola, socialtjänst och polis är en integrerad del. Förvaltningen ser inte behov av att skapa ytterligare samverkansforum, utan strävar efter att undvika parallella processer för att effektivisera arbetet.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 februari 2019 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande gjordes av Elis Wibacke (V), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 januari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är positivt och angeläget att staden tagit fram en strategi för arbetet att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Strategin bidrar till ökad samsyn och likställighet inom staden.

Strategin har ett tydligt fokus på tidigt förebyggande arbete. Förvaltningen ser att det genom tydlighet i uppdrag och kompetenshöjning av personal går att göra en stor

del av arbetet i redan befintlig verksamhet. Förvaltningen kommer enligt uppdrag i budget 2020 att utarbeta en konkret och detaljerad handlingsplan för det lokala arbetet.

Strategin innehåller mycket beskrivande text vilket gör att den riskerar att tappa i styrka och genomslagskraft. De beskrivande bitarna av olika verksamheters uppdrag skulle kunna ligga i en bilaga.

Systematisk samhandling är ett begrepp som återkommer i strategin. Positivt är att socialtjänsten i större utsträckning ska begära in polisens samlade bedömning av situationen kring den unge. Det skulle kunna vara en väg framåt till samhandling. Förvaltningen vill dock lyfta fram svårigheter med att flera av de forum och rutiner som staden vill skapa med polisen kräver deras deltagande, vilket staden inte kan råda över.

I strategin saknas skrivningar kring samhandling med hälso- och sjukvården exempelvis första linjen, barn- och ungdomspsykiatri, BUP, och habiliteringen. Vidare saknas resonemang kring barn, unga och unga vuxna med neuropsykiatriska diagnoser och psykiskt ohälsa och hur staden kan arbeta förebyggande för att minska risken för kriminalitet inom den gruppen.

Det är positivt att det framgår att socialtjänsten behöver ha kunskap om så kallade strategiska brott, som är de brottstyper som tydligast indikerar en fortsatt lång eller intensiv brottskarriär.

Förvaltningen ser positivt på att strategin skriver om våldsprevention ur ett jämställdhetsperspektiv, att strategin anger att det är män som utför majoriteten av brottstyperna misshandel, hot, rån och sexualbrott samt att normerna kring manlighet kan ha kopplingar till våld och kriminalitet.

Avslutningsvis vill förvaltningen lyfta att det behöver tydliggöras vilken åldersgrupp som strategin omfattar när det gäller unga vuxna.

Förvaltningen föreslår att tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 december 2019 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Stefan Johansson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 november 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till strategin i sin helhet. Förvaltningen ser positivt på en sammanhållen strategi för att minska kriminalitet för barn, unga och unga vuxna.

Strategin visar att det är många verksamheter som har ett ansvar för att minska kriminalitet samt att arbeta för att kriminalitet ska minska kan göras på olika sätt och utifrån olika perspektiv.

Förvaltningen ställer sig bakom det som lyfts i strategin om introduktionsförskolor och öppna förskolan. Dessa verksamheter är viktiga verktyg för att öka inskrivningsgraden i förskolan samt öka besök i öppna förskolan och därigenom nå fler föräldrar för att kunna informera och vid behov tillhandahålla den stöd som finns.

När det gäller fritidsgårdars funktion, deras möjligheter arbeta preventivt och att nå unga som riskerar att dras in i kriminalitet ser förvaltningen positivt på att arbeta med programmet Mentorer i våldsprevention (MVP). De arbetssätt och metoder som strategin lyfter är beskrivet väl de sätt som förvaltningen avser arbeta preventivt. Ett utvecklingsområde är samverkan mellan olika verksamheter och huvudmän.

Vidare ser förvaltningen att fältverksamheten fyller en mycket viktig funktion i ett preventivt arbete. Det uppsökande arbete som görs på fältet, i skolan och andra platser fyller en viktig funktion i länkning mellan andra aktörer. I en välfungerande fältverksamhet finns goda förutsättningar att nå många ungdomar som ligger i riskzonen. Eftersom det preventiva arbetet inte alltid är organiserat under socialtjänsten i alla stadsdelar bör detta lyftas fram i väsentliga avsnitt i strategin.

Strategin har en hög ambitionsnivå som medför återkommande utbildningsinsatser för medarbetare inom förskola, skola, fritidshem och Jobbtorg i risk- och skyddsfaktorer och hur dessa kan motverkas respektive främjas. En bred kompetens hos medarbetare inom olika verksamhetsområden är avgörande för det fortsatta arbetet.

Förvaltningen ser positivt på att strategin skriver om våldsprevention ur ett jämställdhetsperspektiv, att strategin anger att det är män som utför majoriteten av brottstyperna misshandel, hot, rån och sexualbrott samt att normerna kring manlighet kan ha kopplingar till våld och kriminalitet.

När det gäller ett funktionshinderperspektiv i strategin kan detta utvecklas. Barn och unga med funktionsnedsättningar kan vara i extra behov av att särskilt uppmärksammas bl.a. i skolan för att minska risken för att bristande skolresultat skulle kunna leda till kriminalitet. Vidare kan målgruppen vara extra sårbar när det gäller att lockas till kriminella miljöer.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 december 2019 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och Jaime Barrios m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Göran Ek (SD), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 december 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Östermalms stadsdelsförvaltning ser positivt på att staden tar fram en strategi för det förebyggande arbetet. Strategin lyckas väl i sin intention att övergripande beskriva stadens arbete samt att ge underlag och exempel för stadsdelsförvaltningarnas fortsatta arbete. Sammanställning av metoder och arbetssätt bidrar till en lätt överskådlig och praktiskt användbar strategi som kan användas både som en handbok eller grund för utvecklingsarbete. Strategin undviker inte att problematisera runt insatser som till exempel fritidsgårdar och förvaltningen skulle gärna ha sett fler exempel där strategin lyfter problem och svårigheter med insatser eller arbetssätt, eftersom det är hjälpsamt vid planering och utveckling av aktiviteter eller verksamheter.

Strategin omnämner närmare nittio relevanta metoder och arbetssätt samt kopplar ihop dem med de prioriterade utgångspunkterna. Förvaltningen föreslår att staden utgår från dessa för att exemplifiera och sprida resultat från pågående arbete i staden, särskilt de förslag på arbetssätt i strategin som lyfts i stadsövergripande styrdokument såsom budget.

Stadsdelsnämnderna föreslås utveckla handlingsplaner med utgångspunkt i strategin. Planerna kan betraktas som den del av strategin där nämnden följer upp, utvärderar men också reviderar insatser utifrån resultat och kvalitet. Förvaltningen ser ett behov av ett stadsövergripande utvecklingsarbete där staden tar fram en årlig sammanställning av goda exempel från stadsdelsförvaltningarnas handlingsplaner och dess resultat, så att strategin kan användas i ett framåtblickande arbete inom staden.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 7 januari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernens bolag arbetar med fastighetsförvaltning, infrastruktur och tjänster till nytta för stadens medborgare. I strategin framgår att bostadsbolag och hyresvärdar är betydande medaktörer i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Koncernledningen instämmer i att ett bostadsområdes service samt skick och status när det gäller ordning och skötsel är viktiga faktorer för hur människor uppfattar sin omgivning.

I remitterad strategi står det att för att uppnå målen krävs att varje stadsdelsnämnd och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utarbetar en konkret och detaljerad handlingsplan för det lokala arbetet för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Koncernledningen anser att vilka nämnder och bolagsstyrelser som ska göra detta bör framgå i strategin för att tydliggöra ansvar och undvika godtyckliga tolkningar.

I strategin framgår även att arbetet årligen ska rapporteras till kommunfullmäktige. Ifall detta ska ske i samband med ordinarie rapporteringstillfällen eller i särskild ordning bör förtydligas. Generellt behöver avsnittet kring ledning och styrning konkretiseras.

Sammantaget ser koncernledningen positivt på den stadsövergripande strategin. Bolagen arbetar idag utifrån bland annat stadens trygghets- och säkerhetsprogram med att utveckla trygga områden som skapar trivsel och nöjda hyresgäster. Koncernledningen anser att stadens allmännyttiga fastighetsägares huvudsakliga bidrag till denna strategi sker genom att anordna olika trygghetsskapande åtgärder i socialt utsatta områden och delta aktivt i lokal samverkan med stadsdelsnämnder.

Underremiss

Stockholmshems remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholmshem ser positivt på den stadsövergripande strategin för att minska risken för kriminalitet hos barn och unga. Bolaget tror på och agerar efter att en aktiv närvaro i bostadsområden leder till tryggare miljöer och med dessa en minskad risk för att barn och unga rekryteras in i kriminalitet. Inom ramen för bolagets affärsplanearbete fokuserar bolaget i större utsträckning på trygghetsarbetet och har pekat ut tre prioriterade stadsdelar där bolagets insatser kan bidra till att vända en negativ utveckling. Bolagets insatser stärks av aktiv lokal samverkan med stadsdelsnämnderna i de områden där bolaget är verksamt. Bolaget arbetar också proaktivt i områden genom egna trygghetsvärdar. Dessa finns idag på plats bland annat i Skärholmen.

Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Svenska Bostäder ställer sig positivt till den framtagna strategin. Om arbetet ska bli framgångsrikt krävs samverkan mellan olika myndigheter och organisationer inom staden. Svenska Bostäder är beredda att bidra och samverka med närsamhället och myndigheter i staden. Svenska Bostäders eget arbete inom området handlar till största

del om situationell brottsprevention. För att nå framgång är det viktigt att arbetet bedrivs utifrån olika perspektiv och att arbetet påbörjas långt ner i åldrarna. Tidiga insatser blir kostnadsmässigt mer effektiva och möjligheten att engagera och involvera föräldrar, skola och sociala myndigheter enklare.

Fryshuset

Fryshusets yttrande inkom den 31 januari 2020 och har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning:

- Ambitiös strategi och ett steg i rätt riktning men saknar tydlighet.
- Behov av tydligare förankring hos målgruppen som insatserna är riktade till – ungas delaktighet och inflytande är avgörande för att uppnå önskad effekt.
- Behov av tydligare förväntningar på aktörer som ska genomföra insatserna. Målansvarsfördelning och resurser behöver klargöras.
- Behov av tydliga riktlinjer för samverkan/samhandling/samarbeta så att alla parter vet vad som förväntas av en och därmed kan balansera detta med det egna arbetet utifrån tid, resurser, bemanning, planering och långsiktighet.
- Civilsamhället behöver involveras redan i problemformulering och inte enbart i implementering av insats.
- Insatserna som lyfts fram i strategin är framförallt riktade till en yngre målgrupp. Vi ser ett behov av att även insatser som riktar sig till målgruppen 18-29 år behövs.

Generella kommentarer

Fryshuset har 35-årig erfarenhet av att arbeta med en målgrupp som befinner sig i, eller riskerar att hamna i, destruktiva miljöer så som kriminalitet. Utifrån denna erfarenhet vill vi ge några synpunkter på den tilltänkta strategin, något vi är glada över att få bidra till.

Det är positivt att strategin innefattar ett flertal aktörer. Vi är många som arbetar med samma målgrupp och tyvärr har vi allt för sällan kunskap eller insikt i vad andra gör för de unga som vi möter i våra respektive silos. Vi tror att det är avgörande att vi vet vilka aktörer som finns utanför vår egen organisation för att lyckas. Bara på så sätt kan vi hitta synergier samt förstå vad det behövs mer av och vad som saknas helt. Det är positivt att man lyfter sambanden mellan familj, bristande skola, socialtjänst, meningsfull fritid och brottslighet i remissen. Fryshusets erfarenheter bekräftar att detta är avgörande faktorer för att lyckas bryta en kriminell livsbana, snarare än ”hårdare tag”. Vidare ser vi att en målgrupp som ofta hamnar mellan stolarna är unga vuxna, 18-29 år. En grupp som även uppmärksammats av FNs säkerhetsrådsresolution 2250 som en viktig målgrupp i arbetet för ett fredligt och inkluderande samhälle, mål

16. Här har Fryshuset ett flertal insatser och metoder för att fånga upp och stärka unga från att hamna i destruktivitet.

Detta är en strategi med relevanta och angelägna problemformuleringar. Det är positivt att man uppmärksammar behovet och vikten av att arbeta främjande, förebyggande och i god tid. Att man har identifierat olika aktörer som behöver uppbackning är positivt. Ett genomförande av en sån här strategi är svår. Vi har däremot svårt att se hur strategin ska genomföras i praktiken av följande skäl:

- Myndigheter och stadsdelar flaggar redan nu för bristande resurser, och vi ser inte några förslag på nya resurser som ska tillföras eller omfördelas för genomförandet av strategin.
- Strategin är alldeles för övergripande vilket medför att den blir svår att följa upp.
- Hur kan vi mäta strategins insatser? Strategin innefattar en rad olika förslag på metoder och arbetssätt med målet att minska kriminalitet. Men vi skulle vilja se tydligare målsättningar för varje område, tex: ”minska skolfrånvaron från X till Y”. Eller ”målet är att X procent av orosanmälningarna ska följas upp/återkopplas inom Y dagar”. Målen bör vara kopplade till en tidsplan. Att definiera den önskade effekten av målen är också lämpligt. Därefter skulle en exemplifiering av metoder och arbetssätt kunna lyftas fram med en kort beskrivning för varför just den metoden är önskvärd. Detta behöver göras i samråd med de olika aktörer som är tilltänkta i strategin för att säkerställa att de ryms inom deras arbets- och tidsram.

Behov av förtydligande av samverkan, samhandling och samarbete

Vi tvekar inte på att samarbete/samhandling/samverkan mellan olika aktörer och myndigheter behövs för att skapa effektiva helhetsinsatser. Då samarbete/samhandling/samverkan nämns i strategin uppstår dock ett behov av att förtydliga hur dessa faktiskt ska gå till. Fryshusets erfarenhet är att samarbete/samhandling/samverkan med olika aktörer utan tydliga kravställningar, förväntningar och strukturer oftast leder till effektlösa möten på bekostnad av värdefull tid med målgruppen.

Det behöver finnas en gemensam bild av hur samarbete/samhandling/samverkan bäst går till och dessa riktlinjer bör komma från den politiska ledningen för att backa upp olika parter i diverse lokala överenskommelser och samarbete/samhandling/samverkan-insatser. Det behövs även ett förtydligande kring *när* och *varför* samarbete/samhandling/samverkan ska ske. Begreppen nämns i olika sammanhang men logiken i när de olika formerna rekommenderas är oklar.

Civilsamhället behöver involveras redan i problemformulering och inte enbart i implementering av insats som en utförare utan tidigt som en jämlik samarbete/samhandling/samverkan-part. Civilsamhället täcker idag upp ett stort glapp när det kommer till denna fråga eftersom unga som vi möter ofta har låg tillit till offentliga aktörer. Vi blir bryggan mellan unga och samhället.

Vi är väldigt positiva till att Idéburet offentligt partnerskap är angivet som ett gott exempel. Vi ser dock att tydliga direktiv kring IOP behövs, så de blir mindre vanskliga att ingå i. Vår upplevelse är att kommuner och det offentliga ofta är rädda för den här typen av partnerskap. IOPs styrka är att våra olikheter och styrkor optimeras för målgruppens bästa. Formen är en möjliggörare för långsiktiga och gemensamma strategier och mål. Däremot behövs det mer kunskap för att lyfta fram civilsamhällets roll som en jämlik samarbetspartner istället för en utförare.

Ungas perspektiv och delaktighet

Inledningsvis tas det upp i strategin om vikten av att beakta barn och ungas rättigheter när det kommer till beslut som påverkar dem. Dock framgår det inte i resten av strategin exakt hur unga har involverats i denna strategi och de insatser som föreslås. Vi är övertygade om att det är av största vikt att unga involveras i de olika förslagen, för att de ska bli framgångsrika och relevanta just för dem.

Vi tror att det behövs ett större arbete kring delaktighet och att öka ungas känsla av samhörighet och tillit till samhället. Detta ser vi saknas i strategin idag. Många unga känner sig inte som en resurs för samhället. Att samhället inte anser att deras liv eller verklighet är viktigt. Detta gör att destruktiva krafter istället får möjlighet att erbjuda en plattform där individen blir sedd, hörd och får ansvar. Strategin om att motverka att unga vänder sig till destruktiva miljöer handlar lika mycket om att motverka segregation, utanförskap och fattigdom.

Utifrån Fryshusets erfarenhet och arbete med unga finns det flera avsnitt i strategin som kräver ungas delaktighet i utförandet av insatserna, till exempel:

- Sida 13-14 *"Det är av mycket stor betydelse att unga kan känna sig trygga i att polisanmäla brott och få stöd i detta".*

Hur ska detta garanteras? Många av de unga i riskzon och "utanförskap" vi möter upplever stor misstro till polismyndigheten och till motsats stor tillit till och gemenskap med det lokala civilsamhället. Här är det av yttersta vikt att få en förståelse för vad unga behöver för att känna trygghet och tillit till polisen.

- Sida 14 *" Genom 22 § LVU kan socialtjänsten oberoende av samtycke, besluta att en ung person, som inte själv förmår uppfatta de negativa konsekvenser som ett liv i kriminalitet kan medföra och som avvisar stöd, ska hålla regelbunden kontakt med en särskilt kvalificerad kontaktperson eller delta i behandling i öppna former ska hålla regelbunden kontakt med en särskilt kvalificerad kontaktperson."*

Detta behov ser Fryshuset som extra nödvändigt, det vill säga att det finns aktörer som är där för unga utanför skolan och hemmet i det fall dessa kan vara otrygga miljöer. Men det förutsätter att dessa kontaktpersoner faktiskt också är där för ungdomarna när de behöver det.

När det gäller ungas fritid ser vi att det är viktigt att betona:

- Vikten av en vuxen ledare nämns en del i fritidsgårdssammanhangen men inte lika mycket i andra idrotts- och kulturmöjligheter för unga. Det är ofta en utmaning att få till tillräckligt många ledare (för att det blir för dyrt) för att kunna hantera en grupp där många har det tufft. Men där det är som viktigast att de unga har tillgång till en ledare som ser dem.
- När orosanmälan tas upp görs det ofta utifrån skolperspektivet. Orosanmälan görs även från fritidsverksamheter men vi upplever att de ibland inte tas på så stort allvar. Det vore också bra om det kunde finnas en mer öppen och tillitsfull dialog mellan fritidsgårdspersonal och socialtjänst. Fritidsgårdspersonalen kan ofta nå unga på andra sätt.
- Angående trygghet och fritidsgårdar så talas det inte så mycket om vägen till och från en fritidsgård. Här skulle vi vilja se mer samverkan och flexibilitet så att det går att få mer fria trygghetsaktörer, utan att det ska läggas på fritidsgårdspersonalen. Detta är också en utav nycklarna till en mer jämställd fritidsgård – unga tjejer och deras familjer måste känna sig trygga med att gå till och hem från fritidsgården.

En viktig skyddsfaktor som nämns är vikten av en strukturerad fritidssysselsättning. Att en strukturerad fritidssysselsättning bland annat kan bidra till att den unga får tillgång till andra sociala nätverk och positiva sammanhang. Fritidsgårdar nämns, men det räcker med fritidsgårdar för att unga ska få en meningsfull fritid. Föreningslivet och andra aktörer som skapar kultur-, idrott och fritidsaktiviteter måste också få goda förutsättningar för att kunna genomföra aktiviteter. I dessa ”utsatta områden” är det idag svårt att bedriva kultur- och idrottsverksamhet på nästa nivå (ej nybörjare) för att det inte finns ekonomiska möjligheter hos deltagaren, samtidigt som det kräver mycket mer av verksamheten. Detta gör att unga i utsatta områden oftast bara har tillgång till lågröskel- och nybörjaraktiviteter. Vill man gå vidare blir det svårt. Detta gör att det är lätt att fånga upp unga initialt, men vi tappar dem också ganska snabbt när de har behov av att kunna utvecklas.

Enligt Ung Livsstils rapport från 2019 är barn och ungdomar i de socioekonomiska grupperna som har det sämre ställt underrepresenterade i föreningsidrotten. Det finns däremot flera goda exempel på hur man kan jobba i resurssvaga områden på ett framgångsrikt sätt.

Vi saknar också ett omnämnande av gratis lovaktiviteter vilket vi vet är väldigt viktigt för att förebygga rekrytering till destruktiva sammanhang. Det är under loven när sysslolösheten är som mest påtaglig och då bristen på resurser görs sig som mest påmind, som unga befinner sig i stor risk att dras in i kriminalitet.

Avhoppverksamhet

Att bygga upp en fungerande avhopparverksamhet är avgörande för att möjliggöra att unga lämnar destruktiva sammanhang. Det måste dock preciseras mycket tydligare hur detta skulle se ut. Vilken aktör som har huvudansvaret för verksamheten är avgörande för ungas motivation att lämna. Tilliten till huvudmannen är oerhört viktig och bör inte underskattas. Om det är polis eller civilsamhället man vänder sig till kan vara avgörande för om avhoppet blir av eller inte. Möjligheten av att flytta mellan kommuner är också avgörande. Det behövs också göras en tydligare strategi för vad som händer efter avslutat avhoppprogram. Hur möjligheten för utbildning och jobb ser ut.

Föräldrastödet

Det är bra att strategin fokuserar på de riskfaktorer som finns runt den unge. Föräldrastödet är en sådan riskfaktor. Detta behöver också preciseras. Det är även viktigt att inte ta bort samhället som skyddsnät när det finns risker i hemmet. Vad gäller omhändertagandet av unga är det önskvärt att alla alternativ utforskas innan man omhändertar ett barn. Tyvärr visar forskning på att barn som blir omhändertagna, i synnerhet intagna på institution, löper större risk att fastna i en livslång kriminell identitet.

Skolans roll

Vi delar remissens syn på vikten av skolan. Vår bedömning är också att skolan (utöver föräldrarna) är en av de största skyddsfaktorerna för barn och unga inte ska hamna i kriminalitet. Vi ser därför att denna del behöver lyftas fram ytterligare och backas med resurser och förankring på nationell nivå. Tydliga målsättningar behövs även här. Om skolan fångar upp och gör orosanmälningar behöver socialtjänsten ha förmåga och kompetens att fånga upp anmälningarna. Vi vet av erfarenhet att detta fungerar bra i vissa stadsdelar men att det i andra stadsdelar, där socialtjänsten redan är ansträngd, inte finns samma handlingsförmåga. Självklart är det oacceptabelt att samma oro för ett barn har olika reaktioner beroende på var man bor.

Arbetsmarknaden och positiva alternativ till försörjningsmöjligheter

Det hade varit bra om det fanns en tydligare koppling till arbetsmarknaden redan under skoltid, och hur man kan verka för att skapa förutsättningar för arbete.

Kriminalvården

Kriminalvårdens yttrande inkom den 29 januari 2020 och har i huvudsak följande lydelse.

Kriminalvården, som i den interna beredningen av remissen har hämtat in synpunkter bl.a. från Kriminalvården region Stockholm, önskar framföra följande.

Kriminalvårdens övergripande uppfattning är att strategin är ambitiös, välskriven och tydlig samt att den bör kunna utgöra en god grund för vidare arbete på lokal nivå med handlingsplaner, aktiviteter och konkret samverkan mellan olika samhällsaktörer. Kopplingen till relevant forskning och det identifierade behovet av evidensbaserade

metoder och kompetenshöjande insatser för personal överensstämmer med det utvecklingsarbete som pågår även i Kriminalvårdens verksamhet.

Risk-, behovs- och mottaglighetsprinciperna (RBM) som beskrivs på sid 11 utgör grunden för Kriminalvårdens arbete med riskbedömning och planering av verkställighet. Att ha en gemensam teoretisk grund för matchning av insatser utifrån den enskildes risker och behov och med anpassning till klientens mottaglighet ger goda förutsättningar för samverkan både på strategisk nivå och på individnivå. Kriminella tankemönster, attityder och värderingar samt ett kriminellt umgänge har stor betydelse för risken att begå brott och de avsnitt i strategin som riktas mot insatser i tidig ålder inom det området välkomnas särskilt, t ex våldspreventivt arbete i olika former.

Inom ramen för strategins prioriterade utgångspunkter finns flera beröringspunkter med Kriminalvården och med strategin som grund kan samverkan fortsätta att utvecklas på ett gynnsamt sätt. Några samverkansområden Kriminalvården särskilt vill lyfta fram är bl.a. följande.

- Stöd till barn och ungdomar som har en förälder i häkte/fängelse eller som verkställer kriminalvårdspåföljd på annat sätt. Kriminalvården arbetar aktivt med frågan, ofta i god samverkan med socialtjänsten och civilsamhället (Buff m.fl.) men ytterligare stödbehov kan finnas, särskilt inför den dömda förälderns frigivning när familjen ska återförenas i hemmet.

- Samverkan avseende häktade unga vuxna, t ex medling, planering tillsammans med socialtjänsten inför eventuell verkställighet/frigivning samt studier under häktetid (grundskola/gymnasium).

- Sociala insatsgrupper (SIG), där de finns, utgör enligt Kriminalvårdens uppfattning ett viktigt stöd för unga som vill lämna kriminella och våldsbejakande miljöer. Inom ramen för SIG finns idag flera exempel på god samverkan mellan socialtjänst, kriminalvård och övriga aktörer.

Polisregion Stockholm

Polisregion Stockholms yttrande inkom den 28 januari 2020 och har i huvudsak följande lydelse.

Polisregion Stockholm har inhämtat synpunkter från berörda polisområden. Efter beredning vid regionkansliet lämnas följande synpunkter.

Polisregion Stockholm är positiva till Stockholms stads strategi. Strategin är ambitiös, vilket kommer ställa höga krav på god samverkan och tydliga prioriteringar.

Polisregion Stockholm lämnar nedan några reflektioner som anses viktiga att belysa.

- Positivt att behovet av informationsdelning från polis till socialtjänst stärks samt att det tydliggörs att LVU i hemmet bör tillämpas restriktivt.
- Strategin kan komma att öka arbetsbelastningen när polisen förväntas delta i olika typer av nätverksarbete kring individer. Kan finnas risk att polisen inte kan möta upp fullt ut till förväntningarna enligt strategin.
- Det finns risk att befintlig bemanning inte kan möta upp en eventuell ökning av begäran om utredningar enligt LUL§31.
- Samarbetet med stödcentrum och fördelarna med samlokalisering kan inte nog betonas. Vi måste bli bättre på att marknadsföra stödcentrums verksamhet.
- Kan verksamheter som "Mini-Maria" och vår samverkan med dem utvecklas och utifrån "efterfrågan" bli ännu mer tillgängliga.
- Behov av bättre struktur för "orossamtal" och bättre rutiner för rapportering till socialtjänsten beträffande "Ung i riskzon". Hur kan vi utveckla samlade bedömningar som leder till bättre beslutsunderlag för socialtjänsten?
- Allvarssamtal inom 48 timmar kräver väl utarbetade samverkansrutiner och strukturer. Gäller ärenden som aktualiseras fredagar där det kan bli svårt att hålla 48-timmarsgränsen.
- Arbetet med samverkansöverenskommelser och medborgarlöften kan utvecklas. Främst handlar det om att göra orsaksanalyser för att kunna vidta rätt åtgärder, som dessutom är uppföljningsbara.
- Hur kan vi påverka "Tystnaden hos de många"? Att få fler att våga medverka i rättsprocesserna.
- En av många prioriterade verksamheter är att få fler att lämna kriminella miljöer bl.a. genom att frivilligt delta i sociala insatsgrupper.
- Att få till gemensamma utsättningar med alla som arbetar på "fältet" Begränsningen till genomförande idag kan i vissa fall bero på resursbrist.
- Viktigt att skapa strukturer och rutiner för optimal samverkan och ta vara på civilsamhällets vilja att vara med och bidra i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet
- Det finns ett ökat behov av att inte enbart betrakta föräldraskap som en skyddsfaktor. I flera fall bör ur vår synvinkel vissa föräldrars närvaro i sina barns liv betraktas som en stark riskfaktor. Det finns exempel på unga vuxna där föräldrarna bedöms vara del i brottsupplägget. Att stärka ett sådant föräldraskap menar vi kan vara kontra-produktivt.
- När det gäller riskfaktorer bör också vissa geografiska områden som unga individer växer upp i få ökad betydelse i form av riskfaktorer. Enbart platsen där ett barn växer upp kan ha mer negativ inverkan än vissa andra risker har tillsammans.
- Mekanismerna bakom brottsligheten, nätverken och de geografiska områdena förändras hela tiden varför berörda parter bör ha en löpande uppdaterad och gemensam lägesbild.
- För att motverka negativ inverkan på de unga bör systematiken för rekrytering bland de tjänstemän som arbetar med barn och unga ses över. Vi ser en generell trend där unga i många områden är exponerade för mycket brottsaktiva personer. Fritidsgårdar och skolor ska vara en plats med utökat skydd från denna exponering och inte en plats där lokala kriminella eller deras vänner

uppehåller sig eller i värsta fall arbetar. Indikationer om att tjänster på fritidsgårdar och skolor besätts av personer med olika brottsliga motiv är något som har lyfts fram som problematiskt. Det finns uppenbara risker med att profilera dessa tjänster till unga vuxna med lokal förankring. Att istället ha utbildade socionomer eller personer med liknande kompetens bedöms utöver riskerna för nyrekrytering till nätverken motverka den maskulinitetskultur som omnämnts i den tidigare strategin.

- Det finns betydande skillnader i samverkansmöjligheterna gällande de olika stadsdelsförvaltningarna. Skillnaderna är organisatoriska, men gäller också möjligheterna att nå tjänstemän, tid för beslut och annat. För att kvalitetssäkra arbetet skulle likformigheten samt möjligheter att dela information behöva utvecklas.

Polisregion Stockholm anser att strategin visar på en tydlighet i arbetet för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet. Polisregionen ska göra sitt yttersta för att möta upp i de mål som är satta i strategin.

Region Stockholm

Region Stockholms yttrande inkom den 28 januari 2020 och har i huvudsak följande lydelse.

Region Stockholm välkomnar Stockholms stads strategi. Region Stockholms verksamheter arbetar redan i dagsläget för att i samverkan med staden minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Stora delar av strategin handlar om institutioner och myndigheter utanför Region Stockholm, men några viktiga beröringspunkter mellan stadens och Region Stockholms verksamheter lyfts och skulle kunna betonas ytterligare.

Strategin syftar till stor del till att fånga upp och motverka att barn och unga dras in i kriminella nätverk och normbrytande beteende. Den lokala Samverkan kring barn i behov av särskilt stöd (det s.k. BUS-arbetet) och den samordnade individuella planen (SIP) är etablerade arenor som kan bidra till att barn och unga i utsatta situationer fångas upp och får del av insatser. Exempel på sådana insatser som Region Stockholm bidrar med är tidig identifikation och behandling vid olika former av funktionsnedsättning och beroendeutveckling. Adhd, trots- och uppförandestörning samt drogberoende är tre välkända riskfaktorer som med tidiga insatser i de flesta fall går att behandla.

Ett intensifierat arbete för barn och unga med problematisk skolfrånvaro beskrivs i strategin men kan lyftas fram tydligare.

Strategin fastslår att trygga och goda uppväxtförhållanden har en stor påverkan på barns och ungas utveckling och förutsättningar. Ett gott exempel är barnhälsovårdens hembesök i samarbete med socialtjänsten i utsatta områden. Stöd i föräldraskapet utgör en viktig del i det förebyggande arbetet. De tvärprofessionella

samverkansteamerna – dvs. mödra- och barnhälsovård, barn- och vuxenpsykiatri i samarbete med socialtjänst – är en viktig främjande insats för att stärka sköra föräldrar under graviditet och tidigt föräldraskap. Region Stockholm menar att strategin med fördel skulle kunna betona vikten av samarbete med vuxenpsykiatri som i vissa fall möter den unges föräldrar. Även vuxna patienter inom psykiatri och beroendevård är en viktig målgrupp för samverkan.

Region Stockholm välkomnar idén om en särskild kvalificerad kontaktperson (SKKP). En sådan kontaktperson kan vara ett ovärderligt stöd både i skolan och i samarbetsmanhang och kan vara till stor hjälp för den unge i exempelvis kontakten med beroendevård och psykiatri. Erfarenheten från Maria Ungdom är att SKKP är en viktig och bra insats där det är önskvärt att den sätts in redan när ett barn eller ungdom är i riskzonen för att utveckla ett kriminellt beteende.

Det förekommer inte sällan droger i kriminella strukturer och det är angeläget att, i samband med socialtjänstens utredning av kriminellt beteende hos unga, också uppmärksamma droganvändning och psykisk ohälsa. Upptäckt av psykisk ohälsa och psykiatriska samsjuklighetstillstånd kan vara avgörande för att minska riskerna för kriminellt beteende och droganvändning, där samarbete mellan Stockholms stad och Region Stockholms beroendevård/psykiatri är av stor vikt.

Region Stockholm välkomnar att unga vuxna inkluderas i strategin. Beroendevårdens unga-vuxna-mottagningar möter ofta patienter med svår kriminell problematik där samverkan med såväl kommunen som Kriminalvården är nödvändig för att kunna ge adekvat behandling. Det omgivande sociala nätverket kring en del av dessa unga vuxna är mycket svagt, vilket gör dem särskilt utsatta för att dras in i eller fortsätta med kriminellt beteende. Psykiatriska samsjuklighetstillstånd förekommer inte sällan och behöver samtidigt behandlas. Sammantaget medför det att behovet av samarbete kring unga vuxna också är stort.

Förutom att vara en central aktör för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet påverkas Region Stockholm av de negativa följderna av barns, ungas och unga vuxnas kriminalitet, t.ex. genom skadegörelse i kollektivtrafiken eller medarbetares, patienters och resenärers otrygghet. Av budget 2019 för Region Stockholm framgår att människors upplevda otrygghet är en utmaning för flera av Region Stockholms verksamheter och för hela Stockholmsregionen. Otrygga miljöer eller brottsliga gärningar ska inte förekomma, varken i Stockholmsregionen i stort eller i Region Stockholms verksamheter, och begränsa medarbetare, resenärer och patienter. Säkerhet och trygghet är således prioriterade frågor för Region Stockholm. Ett sammanhållet trygghetsarbete är av yttersta vikt. Därför ska Region Stockholm samla aktörer som tillsammans kan arbeta för en tryggare Stockholmsregion, däribland Stockholms stad. För det arbetet har regionstyrelsen i uppdrag att tillskapa en trygghetskommission. Uppdraget för kommissionen är bland annat att analysera otryggheten och dess utveckling i Stockholmsregionen. Kommissionen ska också identifiera orsaker och konsekvenser samt definiera och operationalisera begrepp som trygghet och säkerhet kopplat till brott och ordningsstörningar. Den samlade kunskapen stödjer sedan det regionala

arbetet för att minska brottsligheten och öka tryggheten. Region Stockholm välkomnar fortsatt samarbete med staden, bland annat genom trygghetskommissionen, för att minska otryggheten i Stockholmsregionen.

Stadens strategi ligger väl i linje med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050) som beslutades av dåvarande landstingsfullmäktige i juni 2018. Ett av de mål som fastställs i RUFS 2050 är att Stockholmsregionen ska erbjuda en bra start för alla barn och en möjlighet till ett bra liv för alla människor, trygga uppväxtvillkor och möjlighet till etablering i arbets- och samhällslivet. Delmål för år 2030 är att andelen som känner tillit till sina grannar ska öka och otrygghetens påverkan på livskvaliteten och invånares utsatthet för våldsbrott ska minska.

Region Stockholm ser positivt på att strategin lyfter fram behovet av handling genom begreppet systematisk samhandling. I nuläget finns ett flertal olika nätverk och samverkansorgan för att åstadkomma förändring på området. Om systematisk samhandling ska åstadkommas behöver Stockholmsregionens aktörer samla sig kring färre, men gemensamma strategier som hålls samman av samverkans- och arbetsgrupper med tydliga mandat att gå från ord till handling. I det fortsatta arbetet blir det särskilt viktigt att fokusera, prioritera och integrera insatser för att åstadkomma resultat.

Skolverket

Skolverkets yttrande inkom den 24 januari 2020 och har i huvudsak följande lydelse.

Skolverkets övergripande synpunkter

Skolverket ser det som mycket positivt att Stockholms kommun har tagit fram en strategi för att genom förebyggande arbete skydda barn, unga och unga vuxna från att dras in i kriminalitet. Skolverket delar helt kommunens uppfattning om vikten av att identifiera barn och ungdomar med ogynnsam utveckling eller i riskzon i ett tidigt skede, för att möjliggöra arbete med motivation och stöd för fullföljd grundskole- och gymnasieutbildning. Detta är enligt forskning den centrala skyddsfaktorn för psykisk hälsa och en förutsättning för etablering på arbetsmarknaden.

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag. En av de grundläggande rättigheterna i barnkonventionen är rätten till utbildning. Bristfälliga skolprestationer kan vara en del av en negativ utveckling som leder till normbrytande beteende hos barn och unga medan en god anknytning till skolan och skolarbetet är en skyddande faktor mot normbrytande beteende. Skolverket anser att Stockholms kommuns strategidokument på ett tydligt och bra sätt lyfter fram skolans viktiga roll ur ett risk- och skyddsperspektiv när det handlar om normbrytande beteende hos barn och unga men saknar en hänvisning till rätten till utbildning.

Skolverket ställer sig bakom de exempel på insatser som anges bland annat i form av relevanta metoder och arbetssätt men vill uppmärksamma vikten av att även skolpersonal inklusive elevhälsan ges fortbildning i frågor som rör till exempel radikaliserings, våldsbejakande extremism, orosanmälan till socialtjänsten och hedersrelaterad problematik. Fortbildningsinsatserna kan utformas som gemensam lokal utbildning med skola, socialtjänst och andra aktuella verksamheter för att främja samarbete samt förståelse och kunskap om varandras verksamheter

Systematisk samhandling

Skolverket delar i allt väsentligt Stockholms kommuns ställningstagande om vikten av främjande och förebyggande insatser och att samverkan mellan förskola, skola, fritidshem, socialtjänst och lokal polis i nära samarbete med barnet eller den unge och dennes familj är en förutsättning för att insatserna ska få avsedd effekt. Skolverket menar att även Hälso- och sjukvården, till exempel Barn- och ungdomspsykiatri, kan vara en viktig samverkanspartner och saknar en formulering i strategin gällande strävan till samarbete med dessa.

Samverkan behövs för att skapa en helhet kring insatser för barn och unga som är i behov av stöd från flera aktörer. Det ställer krav på att aktörer utvecklar kunskap och kompetens om långsiktig samverkan och samordning. Regeringen har gett Skolverket och Socialstyrelsen i uppdrag att tillsammans genomföra ett treårigt utvecklingsarbete för en förbättrad samverkan för barns och ungas bästa. Uppdraget startade 2017 och pågår fram till 2021 då det slutredovisas. I uppdraget ingår att kartlägga och identifiera goda exempel på samverkan, beskriva juridiska och strukturella hinder för samverkan och att följa upp, utvärdera och sprida resultatet till kommuner och andra viktiga aktörer. Vidare ger Skolverket och Socialstyrelsen stöd till ett antal utvecklingsarbeten runt om i Sverige. Syftet med att stödja och följa dessa utvecklingsarbeten är att identifiera hinder och framgångsfaktorer för samverkan, och därmed få kunskap om vad som behövs för att etablera hållbara strukturer för tidiga och samordnade insatser i kommuner och regioner.

I avsnittet Samordnade insatser anges bland annat att samhandling mellan socialtjänsten och Jobbtorg Stockholm ska fördjupas i syfte att erbjuda unga och unga vuxna som står utanför studier och arbete stöd och motiverande insatser. I Skolverkets allmänna råd för kommunernas aktivitetsansvar (Skolverket 2016) framgår bland annat att hemkommunen bör identifiera vilka myndigheter och andra aktörer som kan vara aktuella för samverkan. I de samordnade insatserna kan även skolan och till exempel Arbetsförmedlingen ingå, vilket också sker i flera kommuner.

Skolverket menar att effektiv samverkan mellan skola och socialtjänst kan vara av stor vikt för att kunna vidta åtgärder för att bidra till att stabilisera barnets eller den unges skolgång. Barn och ungas behov upptäcks lättast i förskolan och skolan, och Skolverket vill i detta sammanhang fästa uppmärksamhet på att skolan enligt lag i nuläget inte kan skicka bindande kallelse till möte om samordnad individuell plan, SIP, till andra aktörer. Vissa kommuner och regioner har dock utnyttjat möjligheten att upprätta särskilda samverkansavtal med skolan som innebär att skolan själv kan initiera möte om SIP, och detta kan nämnas i strategin. Skolverket vill även fästa uppmärksamhet på att samverkan mellan olika förvaltningar, till exempel mellan

skolans personal och fältassistenter kan vara ett viktigt instrument för främjande och förebyggande insatser.

Förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer

Skolverket delar helt kommunens bedömning att en fullföljd skolgång är den enskilt starkaste skyddsfaktorn för att lyckas senare i livet vad gäller god hälsa, arbete, inkomster och försörjningsmöjligheter och även skyddar mot psykisk ohälsa och olika former av sociala problem som till exempel kriminalitet och missbruk.

För att barn och unga ska klara skolan är det viktigt att ett hälsofrämjande perspektiv integreras i det dagliga pedagogiska arbetet i förskola och skola. Flera aspekter är avgörande för att kunna åstadkomma ett skol- och klassrumsklimat som gör det möjligt för alla elever att lyckas, trivas och må bra i skolan. Dit hör sådant som trygga och stödjande relationer mellan lärare och elever och mellan elever liksom miljöer som verkar stödjande för elevers självkänsla och motivation till lärande.

Förskolan spelar en central roll i det hälsofrämjande arbetet, inte minst genom att det är i förskolan som de första relationerna till jämnåriga, pedagogisk personal och undervisning etableras. Detta betyder att barns erfarenheter i förskolan får stor betydelse för deras lärande och välmående också långt upp i skolåldern. Skolverket ställer sig därmed bakom kommunens mål att främja inskrivning i förskoleverksamhet, framför allt i vissa socioekonomiskt svaga områden

I avsnittet Insatser som stabiliserar skolgång och skolprestationer nämns att det krävs både skolnärvaro och att barnet eller den unge presterar bra i skolan för att skolan ska kunna utgöra bästa tänkbara skyddsfaktor. I Skolverkets allmänna råd om Arbetet med att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan (Skolverket 2012) framgår att rektorn bör se till att det bedrivs ett arbete på skolan för att främja närvaron och att eleverna är delaktiga i arbetet. Skolverket delar helt ståndpunkten att det är viktigt att ha realistiska krav och förväntningar på vad barnet eller den unge ska prestera i skolan och vill tillfoga att skolprestationerna därför bör bedömas utifrån elevens förutsättningar.

I avsnittet anges även tillgång till extra anpassningar av undervisningen och särskilt stöd samt tillgång till elevhälsa inklusive studie- och yrkesvägledning som relevanta metoder och arbetssätt. Skolverket menar att dessa åtgärder förvisso i hög grad är relevanta men noterar samtidigt att extra anpassning, särskilt stöd och tillgång till elevhälsa är lagstadgade rättigheter som vid behov tillkommer alla elever. Skolverket och Socialstyrelsen har i samarbete tagit fram ett stödmaterial, Vägledning för elevhälsan, som i första hand riktar sig till personal inom elevhälsan, rektorer, verksamhetschefer för elevhälsan samt vårdgivare, skolhuvudmän och beslutsfattare. Stödmaterialiet synliggör respektive professions ansvarsområden och områden som förutsätter samarbete och samverkan för en samlad elevhälsa.

Statens institutionsstyrelse

Statens institutionsstyrelses yttrande inkom den 31 januari 2020 och har i huvudsak följande lydelse.

Med anledning av remissen får Statens institutionsstyrelse anföra att myndigheten inte har någon erinran mot den föreslagna strategin.

Stockholms universitet

Stockholms universitets yttrande inkom den 30 januari 2020 och har i huvudsak följande lydelse.

Generella synpunkter

Stockholms universitet ser det som positivt att Stockholms stad utvecklar en strategi i denna fråga. Särskilt intressant är det att staden tar ett brett grepp på problemet med ungas kriminalitet och låter strategin omfatta små barn, ungdomar och unga vuxna, liksom att man diskuterar flera olika samhällsaktörers betydelse i sammanhanget – från förskola till socialtjänst, civilsamhälle, fritidsverksamheter och polis. Detta breda anslag ser universitetet som i sammanhanget nödvändigt.

Strategin är också i väsentliga delar förankrad i aktuell forskning inom området. Då insatser som minskar skolmisslyckanden och sociala insatser av olika slag är långt mer effektiva än hårdare och utvidgade ungdomsstraff för att långsiktigt förebygga brott och rekrytering till kriminalitet stöder Stockholms universitet strategins förebyggande inriktning. Likaså är det väl etablerat i den kriminologiska forskningen att genusnormer, och framför allt maskulinitetsnormer, är en viktig aspekt för att förstå och förändra brottsligt beteende, inte minst vad avser våldsbrott. Universitetet ser positivt på att detta uppmärksammas i strategin.

Stockholms universitet ställer sig generellt positivt till strategin, men vill understryka vikten av resurser och långsiktigt perspektiv för att den ska kunna bli framgångsrik. Vidare vill universitetet i det följande framhålla några aspekter som kunde lyftas fram tydligare i strategin.

Specifika synpunkter

Barns rätt till integritet och särskilt skydd

Det anges i strategin (s. 12) att socialnämndens möjlighet att med stöd i 31 § 2 st. LUL hos polisen initiera att en utredning om brott inleds avseende någon som inte har fyllt 15 år ”ska användas i större utsträckning”.

Endast barn över 15 år kan åläggas straffrättsligt ansvar för sina ageranden. Barn och unga mellan 15 och 21 år särbehandlas i det straffrättsliga regelverket. Regelverket som behandlar unga lagöverträdare grundar sig bl.a. på en tanke om barns och ungas särskilda sårbarhet och bristande ansvarsförmåga. Mot bakgrund av detta finns det i frågor som rör unga lagöverträdare en nära koppling mellan det

socialrättsliga och det straffrättsliga regelverket. Bedömningen av barnets bästa är där av stor betydelse. En utgångspunkt för regelkomplexet är att barn så långt som möjligt bör hållas utanför kriminalvården och i viss mån även borta från polisen. Reglerna som behandlar unga lagöverträdare är i stor utsträckning baserade på en skyddstanke och inte i första hand allmänprevention. Regelverket grundar sig på och balanserar intresset av tillräckligt ingripande påföljder och individualprevention och beslut som grundar sig på individens behov. Barnets ansvarsförmåga och utgångspunkten att barn i första hand bör bli föremål för sociala insatser snarare än straffrättsliga har betydelse när strategier som rör barn utformas. Socialtjänsten har det främsta ansvaret för barns trygga uppväxtmiljö och för skydd av barn, både i relation till barnets eget beteende och till förhållanden i barnets hemmiljö.

Beslut enligt det socialrättsliga regelverket ska vara grundade på evidens och vara till nytta för individen. Beslut i enskilda ärenden inom ramen för det socialrättsliga regelverket ska inte fattas i andra syften, som exempelvis ett avståndstagande mot vissa ageranden eller andra politiska skäl. Stockholms universitet vill framhålla att när tillämpning av gällande lagstiftning sker får en reglering inte tolkas mer extensivt än vad lagstiftningen möjliggör. Det är viktigt att det vid utformandet av strategier inte lämnas utrymme för att ge lagstiftningen ett vidare tillämpningsområde än vad som är avsett.

Rättssäkerhet

I strategin (s. 12) föreslås att barn och unga som misstänks för brott för första gången ska kallas till s.k. allvarssamtal inom 48 timmar. Det tydliggörs inte vad dessa samtal ska bestå av, vilka som kan eller ska delta och vilka former kallelsen ska ha. Det framgår inte heller i strategin om dessa samtal riktar sig till barn och unga under eller över 15 år.

Stockholms universitet vill understryka betydelsen av rättssäkerhet när det gäller ageranden i relation till individen. Ett förtydligande av formerna för dessa samtal, samt av vad som avses med brottsmisstanke i detta hänseende, är därför önskvärt. I fråga om unga lagöverträdare (dvs. personer över 15 år) finns det en möjlighet för åklagaren att besluta om att underlåta åtal. Det föregås av ett möte med åklagaren (straffvarning). När detta genomförs befinner sig förundersökningen i ett sent skede. De i strategin föreslagna samtalen kan sättas i relation till de möten som hålls med åklagare när det finns bevisning för att ett brott har begåtts. Även om de sker i socialtjänstens regi och inte inom ramen för straffprocessen finns krav på förutsebarhet och lagstöd. Om ytterligare modeller av pedagogiska och fostringsinriktade insatser ska införas är det av stor vikt att målet med modellen uppnås. Det finns annars en risk att insatserna snarare skadar relationen mellan den unga och myndigheterna än stärker möjligheterna att förebygga risken att unga dras in i kriminalitet.

Universell prevention

Stockholms universitet vill lyfta behovet att i strategin ta hänsyn till den komplexitet som präglar ungas kriminalitet och som i stor utsträckning beror på gruppens heterogenitet. När ungdomar studeras över tid framkommer bland annat att

det inom den grupp som begår brott finns subgrupper som har ett flertal olika problem utöver brottslighet, såsom skolfrånvaro, drogbruk/missbruk, skolrelaterad problematik och viktigmisering. Därtill finns stora skillnader inom gruppen utifrån att en del barn och unga är i konstant riskzon, medan andra är det enbart under avgränsade perioder av sin uppväxt. Denna heterogenitet innebär bland annat att insatser inte kan riktas ensidigt mot de individer som bedöms vara i riskzon. Istället bör insatser riktas sig brett mot olika typer av problematik, och övergripande mot den miljö där de ungdomar som begår brott befinner sig.

Att utgå från mer strategiska och breda insatser – universell prevention – medför flera fördelar, till exempel möjlighet att påverka ett större antal barn och unga över tid, samtidigt som enskilda barn och ungdomar i riskzon inte stigmatiseras. Den här typen av insatser är inga enkla ”quick fix”, men har förutsättningar att göra en faktisk skillnad för barn och ungdomar i Stockholm, och då i synnerhet i de områden som bedömts vara särskilt utsatta.

Det finns också ett tydligt stöd för vikten av att inte ensidigt fokusera på problem, utan att också att främja ungdomars styrkor. Det är viktigt att systematiskt arbeta med att stärka ungdomars tillgångar och resurser, så som exempelvis socioemotionell kompetens. Även att främja klassrums- och skolklimat är exempel på detta. Insatser av det här slaget kan antas ha särskild betydelse för de ungdomar som har en mindre problemtyngd bakgrund, då kamratrelationen är en av de viktigaste riskfaktorerna för kriminalitet i denna grupp. Ett annat exempel kan vara att i skolan arbeta med åtgärder som syftar till att stärka elevernas motivation. Ett sådant arbete kan också stärkas genom att t ex utveckla och använda resurspedagogers potential, utveckla fältarbetares roll i skolan, arbeta strategiskt för att stärka föräldrarna i deras föräldraroll samt ett kontinuerligt samarbete med socialtjänsten i det preventiva arbetet.

Övriga synpunkter

Under de återkommande rubrikerna ”Relevanta metoder och arbetssätt” förekommer en blandning av olikartade insatser, med olika målgrupper, fokus och metodik. Stockholms universitet menar att strategin hade vunnit på en sortering och prioritering av dessa metoder och arbetssätt. Exempelvis nämns under rubriken ”Insatser som stabiliserar skolgång och skolprestationer” (s. 24) insatser av mycket olikartad karaktär och med olika målgrupper, utan att någon diskussion förs om hur de hänger samman med varandra eller till vilka de riktar sig. Det är således svårt att utläsa hur de olika insatserna förhåller sig till de olika problem man vill angripa. Universitetet hade också önskat klarare målformuleringar (specifika formuleringar för specifika problem) avseende de olika insatserna.

Stockholms universitet noterar att det av ”denna strategi krävs att varje stadsdelsnämnd och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utarbetar en konkret och detaljerad handlingsplan” (s. 31). Det kan då vara en fördel att centralt ange ett ramverk eller en modell för hur utvärdering och uppföljning ska göras av dem som berörs.

Vision Stockholms stad

Vision Stockholms stads yttrande inkom den 30 januari 2020 och har i huvudsak följande lydelse.

Förra året hade Stockholm stads barn- och ungdomsvård 28 000 anmälningar där barn misstänks fara illa varav 16 000 anmälningar resulterade i en barnavårdsutredning där socialtjänsten ansåg att oron behöver utredas vidare. Från år 2014 har anmälningarna ökat med 56 %. Mörkertalet för barns utsatthet är även fortsatt stort. Många barn utsätts dagligen för kränkningar, psykisk och fysiskt våld, mobbning, skändning och makt och kontroll från närstående, andra barn och/eller vuxna runtomkring dem.

Forskning påvisar att det sociala arvet och ett barns uppväxtvillkor blir och är avgörande för resten av personens liv. Vad man blir och hur man kommer att leva sitt liv. Vilka val man gör. Vilka grupper man kommer att identifiera sig med och ansluta sig till. Våld mot barn är många gånger en faktor som blir avgörande för att dras in i kriminella nätverk.

FN:s konvention om barns rättigheter (barnkonventionen) har antagits av Sveriges riksdag. Från den 1 januari 2020 är den implementerad i svensk lagstiftning. Syftet med barnkonventionen är att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter. Grundprinciperna i FN:s konvention om barns rättigheter är att alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras (artikel 2). I alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnens bästa (artikel 3). Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt (artikel 6). Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. När åsikterna beaktas ska man ta hänsyn till barnets ålder och mognad (artikel 12). Barn har rätt till utbildning (regeringsformen kap. 2 § 18, första stycket, skollagen kap. 7 §§ 2 - 3 och artikel 28 i barnkonventionen). Vidare kan man läsa om barns rätt att få komma till tals skollagen (kap 4 § 9) och i barnkonventionen (artikel 12).

Nationell lagstiftning ska vara anpassad till barnkonventionen. Men vad innebär det i praktiken och hur ska det implementeras i svensk myndighetsutövning? Hur förhåller sig olika rättigheter till varandra och hur ska de tillämpas? Hur ska tjänstemännen som arbetar med barn och unga genom myndighetsutövning genomföra sitt arbete? Dessa frågeställningar behöver man titta på och arbeta med på ett övergripande sätt över staden.

Vision i Stockholm stad anser att situationen för dem som arbetar inom socialtjänst, skola, förskola är mycket ansträngd. Skillnaderna på hur man arbetar med barn och unga mellan stadsdelarna är stora. Med de budgetkrav som ställs och med den arbetsbelastning som råder på den enskilda medarbetaren i staden så blir situationen många gånger ohållbar. Detta resulterar i längden i att det drabbar barnet eller den unga. När barnet eller ungdomen som mest behöver stöttas av samhället i form av olika insatser så handlar det mesta om att ”släcka bränder”. Tillfälliga insatser,

många gånger endast ur en ekonomisk synvinkel. När barnet eller den unga behöver stöd och hjälp för att bryta det sociala arvet eller med att till exempel bryta med sin familj (hedersrelaterat våld och förtryck), så finns samhället många gånger inte där. De tjänstemän som ska genomföra den myndighetsutövning som krävs hinner inte med eller så finns inte den budget som krävs.

Utbildning och kunskap är en viktig faktor. Tillsammans med ett socialt nätverk i form av personal på fritids, i skolor eller pedagogisk personal på förskolor utgör de ett viktigt skyddsnet. Förskolan och skolor är en plats där barn och unga tillbringar mycket tid. Dessa verksamheter med sin personal och de resurser som finns i form av kuratorer, skolsköterskor, specialpedagoger, lärarassistenter med mera är oerhört viktiga att använda sig av i ett förebyggande arbete för att minska risken för att barn och unga ska dras in i kriminalitet. Alla barn i Sverige måste få plats i den svenska skolan och kunna utvecklas och respekteras utifrån den personlighet och med det stöd som barnet eller den unga behöver. Alla barn i Sverige ska i skolan garanteras att behandlas ur ett jämställdhetsperspektiv oavsett om det gäller kön, etniskt ursprung, sexualitet och/eller funktionsnedsättning.

Om barn och unga känner sig viktiga, värdefulla och att de bidrar till samhället så får de ett sammanhang. Här är det ideella föreningslivet en viktig faktor för barn och unga som riskerar att hamna i utanförskap och kriminalitet. Att samarbeta med föreningslivet och att ge barn som växer upp möjligheten att vara en del av den gemenskap, där värdegrund är ett starkt incitament, kan många gånger vara avgörande. Idrott och det ideella föreningslivet har i många fall idag blivit en klassfråga. Här behövs även stöd med utbildningar av klubbar och ideella föreningsledare gällande barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Bostadsområden där lugn, inkludering, trygghet och där man kan växa upp under jämlika förutsättningar behöver säkras upp. Att inte få ett arbete och att man inte behövs i samhället (man har ingen roll eller funktion) bidrar till utanförskap och ett personligt lidande för den enskilda.

Vision i Stockholm stad anser att staden måste arbeta med mer övergripande, gemensamma arbetssätt och metoder på förvaltningarna. Att ett samarbete och en kunskapsöverföring sker mellan olika stadsdelar och förvaltningar. Man måste också bevara och utöka de stödfunktioner som finns inom till exempel skola. Socialtjänst och andra myndighetsutövare måste ha rimliga arbetsförhållanden för att i sin tur kunna utföra ett gott arbete. Det är med stor oro som Vision Stockholm stad ser den budget som lagts fram i staden. De nedskärningar och uppsägningar som skett inom hela Stockholm stads förvaltningar påverkar barns rätt.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Linnéa Vinge (SD) enligt följande.

Att återremittera förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Därutöver vill vi anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi är på tok för kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som vår stad står inför och anser att den tyvärr säger en hel del om majoritetens naivitet inför den situationen. I en tid då kriminella öppnar eld mot vanliga medborgare på stadens gator behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger resultat nu. Vi anser förvisso att staden ska arbeta förebyggande, men det krävs framförallt skyndsamma lösningar.

Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att invandrare är kraftigt överrepresenterade i brottsstatistiken. I strategin står det också att ”socialt utsatta” områden är överrepresenterade och vi vet att dessa områden präglas av segregering och att det där som regel bor många människor med invandrarbakgrund.

Det har nyligen rapporterats om att unga kriminella i vår stad tilldelas förturer i form av bostäder, vilket hederliga och laglydiga ungdomar endast kan drömma om. Vi efterfrågar här svar på vad dessa förturer ger för resultat.

Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka i barns utveckling och könsidentitet och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att strategin återremitteras för att nämnda faktorer ska kunna tas med och ligga till grund för strategin.

Särskilt uttalande gjordes av Alexandra Mattsson m.fl. (V) och Karin Gustafsson m.fl. (S) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förebyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggöras.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av

en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökade uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förbyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggörs.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin. Tillgången till arbete måste också präglas av yrken med goda villkor och lön, som går att leva på. Staden bör eftersträva en arbetsmarknadspolitik som stärker individens ställning på arbetsmarknaden, och inom de egna upphandlade verksamheterna ställa krav på villkor i enlighet med rådande kollektivavtal. Arbetets kvalitet och möjligheter ska vara av en sådan karaktär att den trygghet som det erbjuder, motverkar den sociala utsatthet som kriminaliteten är ett uttryck för.

Strategin uppmanar socialtjänsten att till exempel använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och inte för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökad uppdrag utan att tillföra

utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Idrottsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Suhur Salahyusuf m.fl. (S) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förbyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggörs.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet

till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökade uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Idrottsförvaltningen lyfter i sitt svar flera bra förslag på justeringar som bör ses över i den vidare behandlingen av strategin.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Tove Wiberg (SD) enligt följande.

Förslag till beslut:

1. Att återremittera förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
2. Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi är på tok för kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som vår stad står inför och anser att den tyvärr säger en hel del om majoritetens naivitet inför situationen. I en tid då kriminella öppnar eld mot vanliga medborgare på stadens gator behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger resultat nu.

Vi anser förvisso att staden ska arbeta förebyggande, inte minst i skolan, men det krävs framförallt skyndsamma lösningar. Strategin understryker att män står för en

större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att invandrare är kraftigt överrepresenterade i brottsstatistiken. I strategin står det också att ”socialt utsatta” områden är överrepresenterade och vi vet att dessa områden präglas av segregering och att det där som regel bor många människor med invandrarbakgrund.

Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka i barns utveckling och könsidentitet och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att strategin återremitteras för att nämnda faktorer ska kunna tas med och ligga till grund för strategin.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Lekberg m.fl. (S) och Tina Kratz m.fl. (V) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på ett ökat fokus på förbyggande arbete för minska risken för att barn och unga dras in i kriminalitet. Vi vill också lyfta skolans viktiga roll och vi ställer oss bakom tanken om förstärkt samverkan. Samtidigt ställer vi oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas med hänsyn till de knappa resurser som tilldelats stadens skolor för år 2020. Budgeten är ansträngd även i stadsdelarna och vi är oroad för att det viktiga arbete som framhålls i strategin inte kommer att kunna bli verklighet. En strategi av den här sorten måste ges goda förutsättningar för att implementeras i verksamheterna, och då krävs resurser. Tyvärr finns dessa resurser inte i Moderaternas Stockholm.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid. Där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Vi vill särskilt lyfta några av utbildningsförvaltningens synpunkter på strategin, bland annat vikten av uppföljning av strategin och hur den ska knyta an till stadens ordinarie styrsystem och övriga styrdokument. Därtill vill vi framhålla det viktiga arbetet för att motverka frånvaro hos elever samt vikten av en meningsfull sysselsättning också efter skolans slut. Vi Socialdemokrater har flera konkreta förslag om utveckling av fritidsverksamheten ända från förskoleklass till årskurs nio och vår vision är en sammanhållen skoldag för alla. Liksom utbildningsförvaltningen anser vi att kulturskolan, biblioteken och föreningslivet kan spela en stor roll och att dessa verksamheter bör lyftas mer i strategin.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen

politik för att minska ojämlikhet, fattigdom och segregation. Bara genom reella insatser och tillräckliga resurser kan vi gå från strategier och planer till verklig förändring i människors vardag.

Bromma stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anders Edin (SD) enligt följande.

Att återremittera förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Att därutöver anför följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi är på tok för kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som vår stad står inför och anser att den tyvärr säger en hel del om majoritetens naivitet inför den situationen. I en tid då kriminella öppnar eld mot vanliga medborgare på stadens gator behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger resultat nu.

Vi anser förvisso att staden ska arbeta förebyggande, men det krävs framförallt skyndsamma lösningar. Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att invandrare är kraftigt överrepresenterade i brottsstatistiken. I strategin står det också att ”socialt utsatta” områden är överrepresenterade och vi vet att dessa områden präglas av segregering och att det där som regel bor många människor med invandrarbakgrund.

Det har nyligen rapporterats om att unga kriminella i vår stad tilldelas förturer i form av bostäder, vilket hederliga och laglydiga ungdomar endast kan drömma om. Vi efterfrågar här svar på vad dessa förturer ger för resultat. Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka i barns utveckling och könsidentitet och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att strategin återremitteras för att nämnda faktorer ska kunna tas med och ligga till grund för strategin.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Heinonen m.fl. (S) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förebyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggörs.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem än kriminalitet (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit

utsatta för våld av en vuxen någon gång). Samtidigt som våld mot barn och unga har en stor påverkan varför man som ung dras in i kriminalitet. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnvårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Strategin lyfter bland annat att ett väl fungerande och heltäckande fritidsutbud (t.ex. fritidsgårdar med tillgång till läxhjälp) har positiv inverkan på unga och kan utgöra en skyddsfaktor mot kriminalitet. Samtidigt har Bromma stadsdelsnämnds utgifter inom kultur och fritid minskat med 39 procent(!) från 1466 kr år 2018 till 896 kr år 2019 (avseende nettokostnad exkl. lokal för öppen fritidsverksamhet per öppethållandetimme enligt förvaltnings nyckeltal från verksamhetsberättelse 2019 - ärende 3).

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökade uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att

staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Tobias Karlsson (SD) enligt följande.

1. att återremittera förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet, samt
2. att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi är på tok för kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som vår stad står inför. När kriminella gängstrider pågår på stadens gator inför ögonen på våra medborgare behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger omedelbara resultat. En aspekt som vi anser bör få utrymme i kommunens strategi är vikten av att förhindra nyrekrytering genom att i högre grad frihetsberöva och lagföra de kriminella. På så sätt försvårar vi nyrekryteringen av kriminella bland barn och unga.

Vi anser förvisso att staden ska arbeta förebyggande, men det räcker inte. Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att personer med utländsk bakgrund är kraftigt överrepresenterade i brottsstatistiken. När man inte tar hänsyn till alla orsaker blir det svårt att sätta in tillräckliga åtgärder mot kriminaliteten. I strategin står det också att "socialt utsatta" områden är överrepresenterade Dessa områden präglas av segregering och många människor med utländsk bakgrund. Vi konstaterar att strategin saknar analys eller teori om samhället och orsakssambandet kring kriminaliteten.

Det har nyligen rapporterats om att unga kriminella i vår stad tilldelas förturer i form av bostäder (så kallade försökslägenheter), något motsvarande kommer inte laglydiga ungdomar till del. Vi efterfrågar en utvärdering av dessa förturer. Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka barns utveckling och könsidentitet och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin.

Avslutningsvis instämmer vi i förvaltningens påpekanden om att en strategi måste vila på vetenskaplig grund.

Särskilt uttalande gjordes av Veronica Palm m.fl. (S) och Hassan Jama m.fl. (V) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förebyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan

alltför ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggöras.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökade uppdrag utan att tillföra utökade resurser Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också

stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Henrik Åkerlund (SD) enligt följande.

Att nämnden återremitterar förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Därutöver vill vi anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi står sig kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som stadsdelen står inför. I en tid då kriminella öppnar eld mot vanliga medborgare på stadens gator behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger resultat nu. Vi anser att staden ska arbeta förebyggande, men vill understryka att det krävs skyndsamma lösningar.

Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att invandrare är kraftigt överrepresenterade i brottsstatistiken. Detta framträder framförallt i fråga om hederskultur, där det i regel är personer med utländsk bakgrund som upprätthåller kvinnofientliga strukturer och därmed bör stå i centrum för insatserna.

Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka i barns utveckling och könsidentitet, och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att strategin återremitteras för att nämnda faktorer ska kunna tas med och ligga till grund för beslutsfattandet.

Särskilt uttalande gjordes av Maria Ljuslin m.fl. (V) och Eva Fagerhem m.fl. (S) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förebyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggörs.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande

faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 år 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökad uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Mohibul Ezdani Khan m.fl. (V) och Lisa Carlsson m.fl. (S) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förbyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggöras.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i det redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökad uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda

resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Johanna Karlsson m.fl. (S) enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att därutöver anför följande

Vi Socialdemokrater är glada att strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet håller på att tas fram. Programmet är också i sin helhet bra och lyfter vikten av precis den typ av välfärdsstärkande insatser vi Socialdemokrater vill se. Civilsamhällets organisering lyfts fram som viktigt, fritidsgårdarnas och fältassistenternas arbete och närvaro bland ungdomar understryks och kulturens roll framhålls. Samtidigt är verkligheten att det är precis dessa områden som under det grönbåa styrets första år fått tampats med neddragningar. Vi ser därför fram emot att det med denna strategi måste tillföras resurser till precis dessa områden. Annars riskerar det att bli en pappersprodukt.

Programmet lyfter hur viktig samverkan mellan myndigheter och civilsamhället är och att civilsamhällets organisationer ofta kan möta den enskilde och grupper där stadens egna verksamheter inte kan. Civilsamhällets organisering sker såväl lokalt som i större format, men det föreningsliv som får växa ur den lokala myllan har störst möjlighet att tidigt engagera såväl barn som unga och unga vuxna. Som sagt tror vi på en aktiv samverkan mellan civilsamhället och myndigheter men det är svårt att förstå hur detta ska gå till då stöd till civilsamhällets organisationer på så väl lokal som central nivå redan idag är otillräckliga.

Nedskärningar inom kultur och idrott är ännu svårare att förstå i detta sammanhang. I programmet lyfts värdet av aktiviteter för unga: "Aktiviteter för barn och unga inom idrott, politik, musik, kultur, fritid och friluftsliv ska erbjudas till alla barn oavsett var de bor i staden." Hur det rimmar med allianspolitikens nedskärningar på kultur och idrottsområdet är obegriplig. Nedskärningar på detta område drabbar dessutom inte bara stadens verksamheter för barn och unga utan även civilsamhället genom sänkta bidrag. Civilsamhällets verksamheter för barn och unga erbjuder

ovärderliga meningsfulla fritidsaktiviteter. Men för att civilsamhället ska kunna göra det krävs en utbyggd infrastruktur med mötesplatser och viss lotsning för att hitta till föreningslivet.

Stadsdelsnämndernas ansvarsområden för fältassistenter och fritidsgårdar är likaså hårt drabbade av alliansens budget. Kungsholmen har två fritidsgårdar med sammanlagt 13,5 timmar öppet i veckan. Fältarbetets värde för att tidigt kunna upptäcka unga i riskzonen kan nog inte överdrivas. För att programmets ambitiösa ton ska kunna förverkligas behöver dessa områden stärkas inom i stadsdelsnämndsområdet.

Strategin saknar insatser av segregationsbrytande karaktär. I en stor stad som vår är det naturligt att ungdomar rör sig över stadsdelsområden och gärna in till de centrala stadsdelarna. På Kungsholmen är nationaldagsfirandet och Rålambshovsparken sommartid en viktig mötesplats för stadens ungdomar. Festivaler och arrangemang är viktiga för att skapa sammanhållning, gemensamt engagemang och inkludering. Upplevelser som kan stärka individer och motverka ungas väg in i kriminalitet.

Sammanfattningsvis vill vi säga att det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och vi är glada över att vi har en politisk samsyn om vikten av välfärdens olika delar för att lyckas med det uppdraget. Men för att det ska bli verklighet måste vi göra mer än att säga att det är viktigt. Vi behöver också se till att resurserna är tillräckliga.

Reservation anfördes av Max Almflod (SD) enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar att återremittera förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet

Stadsdelsnämnden beslutar att därutöver anför följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi är på tok för kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som vår stad står inför och anser att den tyvärr säger en hel del om majoritetens naivitet inför den situationen. I en tid då kriminella öppnar eld mot vanliga medborgare på stadens gator behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger resultat nu.

Vi anser förvisso att staden ska arbeta förebyggande, men det krävs framförallt skyndsamma lösningar. Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att brottsstatistiken överrepresenteras utav män vars hederskultur upprätthåller kvinnofientliga strukturer och därmed bör stå i centrum för insatserna. I strategin står det också att ”socialt utsatta” områden är överrepresenterade och vi vet att dessa områden präglas av segregering och en skild hederskultur.

Det har nyligen rapporterats om att unga kriminella i vår stad tilldelas förturer i form av bostäder, vilket hederliga och laglydiga ungdomar endast kan drömma om. Vi efterfrågar här svar på vad dessa förturer ger för resultat. Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka i barns utveckling och könsidentitet och

föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att strategin återremitteras för att nämnda faktorer ska kunna tas med och ligga till grund för strategin.

Särskilt uttalande gjordes av Monica Muro de Santa Cruz m.fl. (V) enligt följande.

Vänsterpartiet ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förbyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer sig frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggöras.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk.

Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar, om barn som misstänks fara illa, att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetsätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen

innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökad uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra vare sig till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver det mest.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Lena-Karin Lifvenhjelms (SD) enligt följande.

1. Att återremittera förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.
2. Därutöver vill vi anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi står sig kraftlös i förhållande till de allvarliga problemen som stadsdelen står inför. I en tid då kriminella öppnar eld mot vanliga medborgare på stadens gator behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger resultat nu. Vi anser att staden ska arbeta förebyggande, men vill understryka att det krävs skyndsamma lösningar.

Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att invandrare är kraftigt överrepresenterade i brottsstatistiken. Detta framträder framförallt i fråga om hederskultur, där det i regel är personer med utländsk bakgrund som upprätthåller kvinnofientliga strukturer och därmed bör stå i centrum för insatserna.

Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka i barns utveckling och könsidentitet, och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att strategin återremitteras för att nämnda faktorer ska kunna tas med och ligga till grund för beslutsfattandet.

Särskilt uttalande gjordes av Ulla Sjöberg m.fl. (S) och Amanda Elfström m.fl. (V) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förbyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggörs.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökade uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda

resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin

för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Janina Fond (SD) enligt följande.

1. Att återremittera förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
2. Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi är på tok för kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som vår stad står inför och anser att den tyvärr säger en hel del om majoritetens naivitet inför den situationen. I en tid då kriminella öppnar eld mot vanliga medborgare på stadens gator behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger resultat nu.

Vi anser förvisso att staden ska arbeta förebyggande, men det krävs framförallt skyndsamma lösningar. Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att brottsstatistiken överrepresenteras utav män vars hederskultur upprätthåller kvinnofientliga strukturer och därmed bör stå i centrum för insatserna. I strategin står det också att ”socialt utsatta” områden är överrepresenterade och vi vet att dessa områden präglas av segregering och en skild hederskultur.

Det har nyligen rapporterats om att unga kriminella i vår stad tilldelas förturer i form av bostäder, vilket hederliga och laglydiga ungdomar endast kan drömma om. Vi efterfrågar här svar på vad dessa förturer ger för resultat. Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka i barns utveckling och könsidentitet och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att strategin återremitteras för att nämnda faktorer ska kunna tas med och ligga till grund för strategin.

Särskilt uttalande gjordes av Elvir Kazinic m.fl. (S) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förebyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan

allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggörs.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökade uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Särskilt uttalande gjordes av Niklas Thorén m.fl. (V) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förbyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggöras.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetsätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökade uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Tina Kratz m.fl. (V) och Monica Lövström m.fl. (S) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förebyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggörs.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen

innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökade uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anna Laine m.fl. (V) enligt följande.

Förslag till beslut

1. Delvis bifalla förvaltningens förslag.
2. Därutöver anföra följande:

Att de metoder som föreslås inom strategin vidareutvecklas genom en högre grad av uppmärksamhet på befintliga kunskapsunderlag som rör de förutsättningar som är specifika för stadsdelsområdet. Kunskapsunderlaget för den föreslagna strategin bör utvidgas för att den tänkta effekten ska uppnås. Risk- och skyddsfaktorerna beskrivs som universella, vilket starkt kan ifrågasättas utifrån de specifika förutsättningar som barn, unga och unga vuxna i Skärholmens stadsdelsområde har. Underlaget nämner att invånare i socialt utsatta områden i högre grad upplever exkludering från tex arbete, utbildning och varaktigt boende, och att detta kan få negativa konsekvenser. Vi menar att det är centralt att förvaltningen utvecklar metoder som mer explicit tar sig an vad denna exkludering består i, och att den är snarare än upplevs. Det finns flera forskare som undersökt hur den ökade rasismen, inte minst islamofobin, påverkar situationen negativt för barn, unga och unga vuxna som har migrationsbakgrund och/eller är bosatta i förorter. Det är en riskfaktor som drabbar en hög andel invånare i vårt område. På ett individplan internaliseras den ökande diskrimineringen i många fall, vilket gör att den psykiska ohälsan blir ännu större än bland de som betraktas som majoritetssvenskar. Ur ett mer strukturellt perspektiv har det visat sig att unga vuxna med migrationsbakgrund döms oftare och hårdare än andra vuxna i Sverige. Hanteringen av dessa faktorer påverkar i sin tur individens förutsättningar i förhållande till ett eventuellt utvecklande av kriminalitet.

Det framgår av förvaltningens synpunkter att de metoder som föreslås i strategin i de flesta fall redan är beprövande. För att uppnå resultat bör metoderna således utvecklas ytterligare, och förslagsvis i enlighet med befintlig kontextualiserad kunskap som sträcker sig bortom den forskning som refereras i strategin.

Reservation anfördes av Tapani Juntunen (SD) enligt följande.

1. Att återremittera förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
2. Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi är på tok för kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som vår stad står inför och anser att den tyvärr säger en hel del om majoritetens naivitet inför den situationen. I en tid då kriminella öppnar eld mot vanliga medborgare på stadens gator behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger resultat nu.

Vi anser förvisso att staden ska arbeta förebyggande, men det krävs framförallt skyndsamma lösningar. Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att invandrare är kraftigt överrepresenterade i

brottsstatistiken. I strategin står det också att ”socialt utsatta” områden är överrepresenterade och vi vet att dessa områden präglas av segregering och att det där som regel bor många människor med invandrarbakgrund.

Det har nyligen rapporterats om att unga kriminella i vår stad tilldelas förturer i form av bostäder, vilket hederliga och laglydiga ungdomar endast kan drömma om. Vi efterfrågar här svar på vad dessa förturer ger för resultat. Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka i barns utveckling och könsidentitet och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att strategin återremitteras för att nämnda faktorer ska kunna tas med och ligga till grund för strategin.

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid m.fl. (S) och Anna Laine m.fl. (V) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förebyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggörs.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än ungdomskriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan

stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin. Tillgången till arbete måste också präglas av yrken med goda villkor och lön, som går att leva på. Staden bör eftersträva en arbetsmarknadspolitik som stärker individens ställning på arbetsmarknaden, och inom de egna upphandlade verksamheterna ställa krav på villkor i enlighet med rådande kollektivavtal. Arbetets kvalitet och möjligheter ska vara av en sådan karaktär att den trygghet som det erbjuder, motverkar den sociala utsatthet som kriminaliteten är ett uttryck för.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökade uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Ghazal Saberian (SD) enligt följande.

1. Att återremittera förslaget om strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
2. Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att denna strategi är på tok för kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som vår stad står inför och anser att den tyvärr säger en hel del om majoritetens naivitet inför den situationen. I en tid då kriminella öppnar eld mot vanliga medborgare på stadens gator behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger resultat nu.

Vi anser förvisso att staden ska arbeta förebyggande, men det krävs framförallt skyndsamma lösningar. Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att invandrare är kraftigt överrepresenterade i brottsstatistiken. I strategin står det också att ”socialt utsatta” områden är överrepresenterade och vi vet att dessa områden präglas av segregering och att det där som regel bor många människor med invandrabakgrund. För att kunna vända utvecklingen av samhällsproblemen måste man kunna kalla saker och ting vid dess rätta namn och ha en ärlig dialog och debatt. Den stora grupp av ungdomar och unga vuxna med utländsk härkomst i utsatta områden som redan är i utanförskap eller är på väg in i utanförskap måste få förebilder och förutsättningar att vilja tillhöra samhällsgemenskapen istället för de pararellsambällen där gangsterkultur och kriminalitet glorifieras.

Det har nyligen rapporterats om att unga kriminella i vår stad tilldelas förturer i form av bostäder, vilket hederliga och laglydiga ungdomar endast kan drömma om. Vi efterfrågar här svar på vad dessa förturer ger för resultat. Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka i barns utveckling och könsidentitet och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att strategin återremitteras för att nämnda faktorer ska kunna tas med och ligga till grund för strategin.

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förebyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggöras.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera,

jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökad uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Södermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Elis Wibacke (V) enligt följande.

Vi ställer oss bakom detta särskilda uttalande från Vänsterpartiet och Socialdemokraterna:

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förbyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur

strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggöras.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, utbildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökade uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att

staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Stefan Johansson m.fl. (S) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer förbyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan, men ställer oss frågande till hur strategin ska kunna efterlevas utan målsättningar och tillkomna resurser och en redan allt för ansträngd budget i stadsdelarna. Strategin skulle behöva omarbetas så att mål kan tillföras och nämnders ansvarsfördelning tydliggörs.

Det övergripande målet för strategin är att alla pojkar och flickor, unga män och kvinnor ska ges jämlika förutsättningar för en god framtid utan våld och kriminalitet. Värt att nämna i sammanhanget är att strategin i huvudsak behandlar kriminalitet medan det faktum att vuxnas våld mot barn torde vara ett mycket mer vanligt förekommande problem (44 % av barnen i Sverige uppges ha varit utsatta för våld av en vuxen någon gång) än kriminalitet. Samtidigt som våld mot barn är en avgörande faktor varför man som ung dras in i kriminella nätverk. Stadens barn och ungdomsvård hade förra året över 28 000 anmälningar om barn som misstänks fara illa att hantera, jämfört med ca 17 000 2014. Ca 56 % av dessa anmälningar utreddes förra året varav över 16 000 barn i Stockholm omfattades av en barnavårdsutredning där socialtjänsten bedömde att oron behövde utredas vidare. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora men resurserna inom myndighetsutövningen är idag mer än ansträngda. De relevanta arbetssätt och metoder som staden redan idag arbetar med behöver mer resurser för att inte bara förbli goda intentioner i strategin. En del finansieras idag av den sociala investeringsfonden, som nu behöver permanentas. Kön till föräldrautbildningen behöver minska och resurserna till de sociala insatsgrupperna behöver öka.

Om målet med strategin ska uppnås behövs inte enbart rapporter till kommunfullmäktige utan snarare en politik som tar ojämlikheterna i Stockholm på allvar. Bostadssituationen, tillgången till arbete, förskola, en bra skolgång och en meningsfull fritid ligger enligt forskning till stor grund för barn och ungas möjlighet till en fullgod framtid och där saknar vi ambitioner från majoriteten. Den politik som förs med borttagande av mål om att öka inskrivningsgrad i förskolan, nedskärningar, ombildningar, underskott i stadsdelsnämnderna, indragna timmar på kulturskolan och besparingar på fritidsverksamheten är kontraproduktivt till den nu framtagna strategin.

Strategin uppmanar socialtjänsten att t.ex. använda sig av polisförhör mer för barn och unga som inte är straffmyndiga och att allvarssamtal ska hållas med unga inom 48 timmar när de misstänks för brott, något som idag redan används när socialtjänsten bedömer det nödvändigt. Bedömningen om eventuella polisutredningar för icke straffmyndiga barn är en fråga för professionen och ej för politiken. Allvarssamtalen innebär dessutom att resurser tas i anspråk i den redan ansträngda barn och ungdomsvården vilket gör det särskilt olyckligt att inte ytterligare resurser tillförs. Det

är inte realistiskt att ge socialtjänsten utökad uppdrag utan att tillföra utökade resurser. Den rödgrönrosa majoriteten la mycket vikt och resurser vid att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterare under förra mandatperioden vilket gav goda resultat, något vi ser riskerar att förstöras nu med en alltmer ansträngd budget. Vi anser att politiken ska ge rätt förutsättningar till professionerna som berörs av strategin för att de ska kunna utföra sitt uppdrag och lämna det sociala arbetet med dess bedömningar åt de som kan.

Det är hög tid att satsa på det socialt förebyggande arbetet och prioritera stärkta resurser framför skattesänkningar för att fånga upp unga i riskzonen. Vi anser att staden ska ha en sammanhållen politik för att minska ojämlikheten vilket också stoppar kriminellt inflöde. Annars kommer inte en strategi som denna göra varken till eller från utan snarare bli en pappersprodukt som styr resurserna bort från de som behöver de områden som behöver det mest.

Östermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och Jaime Barrios m.fl. (V) enligt följande.

Vi ser mycket positivt på majoritetens vilja att prata mer om förbyggande arbete för stadens barn och unga och förstärkt samverkan. Samtidigt är vi oroliga över att strategin inte beaktar ojämlikhetens betydelse tillräckligt mycket eller visar på en insikt om de ökade resurser som kommer att krävas.

Eftersom strategin handlar om långvarigt arbete skulle vi gärna ha sett en fördjupad diskussion om att barn och unga möter mycket skilda uppväxtvillkor i vår stad. Forskning och erfarenhet ger vid handen att faktorer som en trygg bostadssituation, goda möjligheter till arbete, en bra skolgång samt en meningsfull fritid agerar förebyggande för kriminalitet.

Dessutom är vi oroliga över att majoriteten inte kommer trygga att det finns tillräckligt med resurser för att uppnå de mål som sätts. Exempelvis uppmanas socialtjänsten att använda sig av polisförhör för barn och unga som inte är straffmyndiga. Ett utökad uppdrag utan ytterligare ökning av resurser riskerar att förvärra den redan ansträngda situationen hos stadens socialsekreterare.

Särskilt uttalande gjordes av Göran Ek (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna anser att denna strategi står sig kraftlös i förhållande till de allvarliga problem som stadsdelen står inför. I en tid då kriminella öppnar eld mot vanliga medborgare på stadens gator behöver Stockholm handlingskraftiga och effektiva lösningar som ger resultat nu. Vi anser att staden ska arbeta förebyggande, men vill understryka att det krävs skyndsamma lösningar.

Strategin understryker att män står för en större andel av brottsligheten än vad kvinnor gör, men undviker att nämna att invandrare är kraftigt överrepresenterade i

brottsstatistiken. Detta framträder framförallt i fråga om hederskultur, där det i regel är personer med utländsk bakgrund som upprätthåller kvinnofientliga strukturer och därmed bör stå i centrum för insatserna.

Sverigedemokraterna invänder också mot att politiker ska inskränka i barns utveckling och könsidentitet, och föreslår därför att arbetet gällande att förhindra könsnormer stryks ur strategin.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att strategin återremitteras för att nämnda faktorer ska kunna tas med och ligga till grund för beslutsfattandet. Genom att satsa på andra typer av trygghetsåtgärder blir arbetet mer kostnadseffektivt och har större inverkan på tryggheten. Sverigedemokraterna förespråkar trygghetsåtgärder som gör skillnad.